

Karelia-ammattikorkeakoulu
Medianomi (AMK)

Lyhytelokuvatuotannon viestintä ja työtehtävät tuottajan perspektiivistä

Susanna Hiiri

Opinnäytetyö, toukokuu 2024

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2024
Media-alan koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Susanna Hiiri

Nimike
Lyhytelokuvatuotannon viestintä ja työtehtävät tuottajan perspektiivistä

Toimeksiantaja
Karelia-amk

Tiivistelmä

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Kalevala-hanke, joille vuosina 2021–2023 tuotettua lyhytelokuvatuotantoa käsitellään raportissa tuottajan perspektiivistä. Raportissa tavoitellaan tuottajan roolin tutkimista käytännön kokemusten kautta, sekä tuotannon aikana tapahtuvan viestinnän ja projektityöskentelyn analysointia. Tietoperusta kattaa tuottajien työnkuvan ja viestinnän merkittävyyttä keskittyen mediatuotantojen ja projektityöskentelyn puolelle.

Raportissa käydään läpi lyhytelokuvatuotannon eri vaiheita: esituotantoa, tuotantoviikkoa ja jälkituotantoa. Käsiteltävät työtehtävät ja aihealueet keskittyvät viestinnän, organisoimisen ja projektityöskentelyn äärelle. Esituotannossa keskitytään lyhytelokuvatuotannon alkamiseen, johon sisältyy organisoiminen ja viestiminen. Tuotantoviikossa perehdytään lyhytelokuvan kuvauksiin, käsittelemällä käytännön kokemusten kautta tuottajan työtehtäviä ja ongelmanratkaisutilanteita. Jälkituotannossa käsitellään tuotannon loppuvaihetta, joka sisältää lyhytelokuvan editoimisen ja ensi-illan.

Opinnäytetyön lopussa reflektoidaan suoritettujen työtehtävien ja käytäntöjen onnistuneisuutta. Lisäksi henkilökohtaista kehitystä ja tuottajan roolia pohditaan käytännön kokemusten perusteella.

Kieli
suomi

Sivuja 42
Liitteet 0
Liitesivumäärä 0

Asiasanat
tuottajat, viestintä, lyhytelokuva, projektityö

THESIS
May 2024
Degree Programme in Media

Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +350 13 260 600

Author
Susanna Hiiri

Title
Short Film Production Communication and Duties from the Producer's Perspective.

Commissioned by
Karelia UAS

Abstract

This thesis focuses on the short film production commissioned by Kalevala project in 2021-2023. The major objective of this thesis is to assess the short film production from the producer's perspective. The goal of this study is to examine the role of the producer through practical experiences and simultaneously analyse the communication and the project work in the production. The knowledge base covers information on the communication and the duties of the producer. Media productions and project work are the main focused subjects of study in this thesis.

The short film production consisted of the following stages: the pre-production, the production week and the post-production. The main subjects to focus on were communication, organization and project work. The pre-production focused on initiating the project, which included organisation and communication. Production week covered the shooting period of the short film, which cover the tasks of the producer and the problem-solving situations during the film shooting. Post-production included the short films the editing phase and the premiere of the short film as the project was concluded.

The thesis finally reflects on the procedures used in the short film production and evaluates their practicality. In addition, personal development and the duties of the producer are contemplated through practical experiences.

Language
Finnish

Pages 42
Appendices 0
Pages of Appendices 0

Keywords
producer, communication, short film, project work

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Tuottajan tehtävät ja edellytykset.....	5
2.1	Tuottajan käsite ja työtehtävät	5
2.2	Tuottajan velvollisuuksia eri projektin vaiheissa.....	6
2.3	Henkisiä ja ammatillisia edellytyksiä	8
3	Ryhmätyöskentely	10
3.1	Ryhmädynamiikan tärkeys.....	10
3.2	Monimuotoinen yhteistyö	11
4	Viestintä.....	12
4.1	Viestinnän määritelmä	12
4.2	Viestinnän häiriöitä.....	13
4.3	Viestintäkanavien käyttö	14
4.4	Ymmärrettävä sanoma.....	15
5	Palaute	16
6	Lyhytelokuvan esituotanto	18
6.1	Lyhytelokuvan tilaus.....	18
6.2	Tuotantoryhmän muodostuminen	19
6.3	Kalevala pohjana	20
6.4	Viestintäkanavien käyttö	21
6.5	Kokoustaminen ja elementtien kerääminen	24
7	Lyhytelokuvan kuvausviikko	28
7.1	Kuvauspäivien tehtävät.....	28
7.2	Ongelmanratkaisu.....	30
8	Lyhytelokuvan jälkituotanto.....	33
8.1	Lyhytelokuvan editointi.....	33
8.2	Lyhytelokuvatuotannon päättyminen.....	35
9	Pohdinta	36
	Lähteet	40

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö käsittelee lyhytelokuvatuotannon prosessia tuottajan perspektiivistä. Toiminnallisena toteutuksena olin tuottajan roolissa Kalevala-hankkeelle tuotettavassa lyhytelokuvaprojektissa vuosina 2021–2023. Opinnäytetyön käytännöllisen toteutuksen tavoitteena oli edistää lyhytelokuvaprojektin tuotantoa tuottajan roolissa toimimisella. Opinnäytetyössä pyritään käymään läpi tuottajien osuutta eri tuotantovaiheiden aikana sekä käsittelemään viestinnän ja projektityöskentelyn merkittävyyttä.

Projektin aikaisiin työtehtäviin tuottajana kuului pitää elokuvaprojektin kokonaisuus hallinnassa pitämällä huolta viestintäpuolesta, hankkimalla tarvittavat elementit, sekä auttamalla tuotantoryhmää taiteellisen puolen kanssa. Toiminnallisen osuuden aikana lisäksi seurattiin projektiin valittuja viestintäkanavia, tekemällä havaintoja työprosessin tehokkuudesta ja ryhmän kommunikoinnista. Suoritettujen työtehtävien analysointi opinnäytetyössä keskittyy enimmäkseen organisoimiseen, viestinnän ja projektityöskentelyn puolelle.

2 Tuottajan tehtävät ja edellytykset

2.1 Tuottajan käsite ja työtehtävät

Tuottaja on ammattinimikkeenä hyvin kattava ja laaja, sillä tuottajia on olemassa lukuisilla työaloilla ja heidän työtehtävänsä riippuvat lähinnä työpaikasta ja työstettävästä asiasta. Suomessa *tuottaja*-sana on yleisnimike, joka kuvailee ensisijaisesti managerimaisia ammatteja. Tuottajan rinnakkaisnimikkeinä ovat muun muassa *johtaja* ja *koordinaattori*. Yleisimmät työskentelypaikat tuottajille ovat media-alan yhteisöt, kuten elokuva- ja viihdeteollisuus, mainos- ja viestintätoimistot sekä julkis- ja taideyhteisöt. Projektiluontoiset työt ovat heille erittäin tavallisia. (Björkqvist ym. 2012, 9.) Työtehtävät eroavat ja samanaikaisesti yhdistyvät tuottajan roolista

riippuen. Lähes kaikkia tuottajia yhdistävät tietyt samat työtehtävät alasta riippumatta, joita ovat tiimin kokoaminen ja johtaminen, taloudellinen organisointi sekä projektin yleinen hallinnointi. (Saksala 2015, 15,18.)

Videotuotantojen kentällä tuottajan työtehtävät ovat monipuolisia ja vaihtelevat projektin sekä työryhmän mukaisesti. Työn päästessä vauhtiin tuottajan työtehtävät vaihtelevat ja määrittyvät myös sen mukaan millainen tuottajatyypin kyseessä on. Luovuuteen keskittyvät tuottajat ottavat osaa tuotoksen työstämisessä, mikä tuo heidän työtehtäviinsä media- ja taidekentän tehtäviä, kuten graafista suunnittelemista tai valokuvaamista. Talouteen keskittyvät tuottajat puolestaan keskittyvät rahoituspuoleen ja huolehtivat resurssien riittävydestä. Viestintään ja organisointiin keskittyvät tuottajat puolestaan pitävät monia johtoja käsissään hoitaen monien liikekumppanien ja työryhmäläisten kanssa sujuvaa viestintää. Hän analysoi ja pitää projektin kokonaisuutta tiiviissä paketissa. Tuottajatyyppejä on lisäksi usein monia saman projektin sisällä, esimerkiksi apulaistuottaja, joka ottaa ohjeita vastaan johtavalta tuottajalta. (Nashville Film Institute, 2023; Haines 2022.)

Tuottajatyyppejä on monia ja niille on pyritty antamaan itsenäisiä titteleitä työtehtävien perusteella, mutta työtehtävät usein laajenevat ja vaihtelevat projektikohtaisesti, jonka vuoksi henkilö voi päätyä toimimaan monen tuottajatyypin risteytyksenä. Työtehtävät ovat alasta ja tuotannosta riippuvaisia eli työtehtävien lista on hyvin joustava ja monipuolinen. (Saksala 2015, 15.) Työtehtäviä usein määrittelee myös työryhmäläisten taidot ja aika. Tuottajan ollessa monitaitoinen ja tunteva, odotetaan heiltä usein myös taiteellista tuntemusta. Kaikki tuottajat eivät osallistu luovaan puoleen taiteilijoiden kanssa, mutta tuottajan on yleisesti toivottua ottaa kantaa tai antaa tukea luovaan prosessiin, joko taustalta tai luomalla itse sisältöä.

2.2 Tuottajan velvollisuuksia eri projektin vaiheissa

Tuottajan työnjälki ja tärkeys painottuu projektien alkua- ja keskipuolella, jonka vuoksi he toimivat usein projektien aloittajina ja pääorganisoinneina. Alkuvaiheessa he kokoavat ympärilleen tarvittavan työryhmän ja tekevät tarvittavan pohjatyön. Työtehtäviin alkuvaiheessa kuuluu myös yhteydenotto asiakkaaseen, jonka jälkeen asiakkaan toivomukset kootaan, sekä tarjoukset esitetään. (Myllymäki 2017.)

Alkuvaihe on kriittistä aikaa projektien käynnistymisen puolesta, sillä hyvä pohjatyö mahdollistaa tehokkaan aloittamisen ja käytännöllisen toteuttamisen. Tuottajan roolissa on äärimmäisen tärkeää ottaa projektista selkeät ohjat heti alkupuoliskolla. Alkupuoliskolla yleensä selviää lukuisia tärkeitä asioita, jotka määrittävät tuotoksen yleiskuvan. Yleiskuvaan voi kontekstista riippuen kuulua muun muassa tuotoksen tai projektin: aikataulu, tavoite, työryhmä, asiakkaat ja konsepti. Videopuolella listaan kuuluu muun muassa budjetti, käsikirjoitus, kuvauspaikat ja kuvauskalusto. (Studiobinder 2019.) Tuottajan saadessa heti alussa runsaasti tietoa, on hänen helpompi ryhtyä suunnittelemaan ja organisoimaan alkavaa työtä haluttua tavoitetta kohti. Epävarmat kohdat puolestaan vaikeuttavat otollisen toimintasuunnitelman luomista, sillä puuttuva tieto esimerkiksi resursseista saattaa vaikeuttaa työryhmää ja tuotoksen luomisprosessia.

Projektin keskivaiheessa eli itse tuotosta konkreettisesti tehdessä tuottajan työtehtävät usein muuttuvat. Suunnitteluvaiheesta siirrytään toteutusvaiheeseen, jonka myötä nähdään suunnitelmien toimivuus ja tehokkuus. Keskivaiheessa tuottajan yleisiä työtehtäviä ovat ryhmän johtaminen, välittäjänä toimiminen, motivaation ylläpitäminen, kokonaisuuden hallitseminen, yhteistyön sujuvuuden takaaminen sekä työn sujuvuuden seuranta. (Puntila 2008,18.)

Loppuvaiheessa projektia ovat edessä työn paketoiminen ja reflektointi. Palaute työryhmälle annetaan koko projektin mitalta, sekä jatkotyösuhteita ja suunnitelmia mietitään. Dokumenttien avulla analysoidaan ylä- ja alamäet, resurssien riittävydet, työvaiheiden onnistumisia ja aikataulutuksen täsmällisyyttä. Tuottaja pitää huolta tuotoksen mainonnasta, jakelusta ja julkaisemisesta. (Nashville Film Institute 2022). Tuottajan velvollisuus on siis pitää kokonaisuus hallussa koko projektin ajan, organisoida niin taloudellista kuin luovaa puolta, pitää työryhmä koossa ja motivoituneena, sekä viedä projekti loppuun asti jatkotoimenpiteiden kanssa.

2.3 Henkisiä ja ammatillisia edellytyksiä

Tuottaja on myös pitkälti vahva johtajahenkilö projektissaan ja työryhmässään. Hänen tulee johtaa ja ohjata työryhmäänsä sekä tehdä päätöksiä. Tuottajan työtä voidaan Saksalan (2015) mukaan pitää palveluammattina, sillä pyrkimyksenä on pitää työryhmän tehokas ja mielekäs työskentely, sekä heidän hyvinvointiansa yllä. Luottamus on iso edellytys luovan työyhteisön johtamiseen. Luottamusta voi kasvattaa työryhmässä rehellisyydellä, reilulla meiningillä ja riittäväällä avoimuudella. (Saksala 2015, 43, 44.)

Ryhmän motivoiminen ja hyvinvointi ovat tuottajalle tärkeitä psykologisia tehtäviä. Tuottajan roolissa kyseistä positiivista tunnetta voi luoda muun muassa rohkaisemalla, kehumalla, palkitsemalla, asettaen maaleja, kuunnellen ryhmää ja vastaten ryhmän tarpeisiin. Tuottajan kuuluu vaikuttaa myös jakamalla oikeille ihmisille heille mieluisat ja sopivat työtehtävät. Motivaatiota luo lisäksi flow-tilan kokeminen ja mieluisan työn tekeminen, sekä oikeanlaisen palautteen saaminen. (Saksala 2015, 42, 44,46.)

Ennakoiva ajattelu näkyy tuotannoissa hyvänä varautumisena mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Tuottajan tulee säilyttää harkintakykynsä niin arkipäiväisissä päätöksissä kuin myös konfliktitilanteissa. Vaikka kaikki projektin yksityiskohdat olisi suunniteltu alusta loppuun asti, tulee tuottajan olla aina varautunut muutoksiin. Läpi projektien tulisi pitää yllä ajattelutapa, jossa projektin mahdolliset ikävät skenaariot ja hätätilanteet ennakoidaan, jotta niihin osataan varautua. Tuottaja pystyy näin ennakoimaan resurssit oikein. Esimerkiksi rekrytoimalla varatyöhenkilön sairastumisen varalta tai hankkimalla lisäkameran teknisten ongelmien ollessa aina mahdollisia. Tuottaja on myös Björkqvistin ym. (2012) mukaan taustalla hiljaa työskentelevä osapuoli, joka pompahtaa esiin ongelmatilanteiden ilmentyessä. (Björkqvist ym. 2021, 50)

Media-alan tuottajan tulee myös olla moniosaaja, sekä omata paljon tietämystä taiteen, median ja työelämän kentiltä. Heillä työmahdollisuudet ovat laajat aivan kuten monella muulla ammattialalla, jonka vuoksi osaamis pohjan on oltava runsas. (Björkqvist ym. 2021, 9.) Monipuolisuus ja tietäminen auttavat tuottajaa tehdessä

arviointeja hinnoituksista, resursseista, aikataulutamisesta, ja yleisesti tarvittavista projektin huomioista. Omasta mielestä yksi parhaista tavoista kerätä tietämystä on hankkia sitä kokemusten kautta. Kokeiltuaan miten esimerkiksi videon editointi tai kuvakäsikirjoituksen työstäminen toimivat alan ammattilaisia ja vaadittavaa työtä on helpompi ymmärtää. Samalla silmä hyvän työn jäljelle paranee ja ammattikohtainen tieto lisääntyy monilla osa-alueilla.

Hyödyllisimpiä tietoja tuottajalle projekteissa ovat muun muassa työn kesto, hinta, työvälineistö, vaatimukset, haasteet ja riskit, asiakkaat, kohderyhmä, sekä työryhmä. Lista voisi jatkua vielä pidemmälle, sillä loppujen lopuksi hyödyllinen opeteltava tieto ei koskaan lopu ja tuotantoa edistävää tietoa on loputtomiin. Maailman ja kulttuurin kehittyessä on väistämätöntä, että tietoa, mediaa ja taitoja syntyy yhä enemmän. On mahdotonta tiedosta kaikkea kaikesta ja koulutusten sisällöt ovat rajallisia. Tässä kohtaa astuu esiin itsensä kehittäminen ja itsenäinen halu oppimiseen. (Karvonen 2014, 10.)

Projektipäälliköille, tuottajille ja koordinaattoreille on suositeltavaa kerätä itsenäisesti tietoa ja kokemusta iän myötä. Aikoinaan opitut asiat ovat voineet muuttua vuosien myötä asioiden kehittyessä, jonka vuoksi vain vanhojen ja perinteisten tietojen ja taitojen omaaminen saattaa vaurioittaa ammatillista kehittymistä. Velvollisuutena päälliköillä ja tuottajilla on hankkia tietoa tulevan tai mahdollisten projektien teemoista ja resursseista. Tuottaja tarvitsee menestyäkseen kattavan tiedon taloudesta, elokuvatekniikasta ja tuotantosuunnittelusta. (Saksala 2015, 20.) Saadakseen tietoa tuottajan on suositeltavaa olla mahdollisimman verkostoitunut sekä rohkeasti kysyä uteliaasti ja määrätietoisesti tietoa. Kerättyään tietoa projektin lähtökohdista ja vaatimuksista on helpompi suunnitella ja työstää projektia. Yksi projektia varten opittu asia voi hyvin tulla hyödylliseksi tulevissakin projekteissa. Tämän vuoksi pienimmätkin tai poikkeukselliset tiedonlähteet ovat arvokkaita.

3 Ryhmätyöskentely

3.1 Ryhmädynamiikan tärkeys

Kuunteleminen, kompromissit ja yhteistyö ovat tärkeimpiä edellytyksiä hyvälle ryhmätyöskentelemiselle. Tiimiä voi kuvailla bändinä, sillä jokaisella jäsenellä on oma roolinsa eli soittimensa ja kaikkien tulee kuunnella toisiaan, sekä samalla pyrkiä mahdollisimman hyvään yhteissoittoon. (Saksala 2015, 80.) Saksalan vertauskuva kiteyttää ryhmäläisten taidot luoda jotain kaunista, mutta kuuntelematta muita ryhmäläisten soittimia ympärillä, heidän potentiaalinsa ei pääse täyteen kukoistukseen. Eläessämme monisävyisessä yhteiskunnassa pullollaan monenlaisia persoonia on hankalaa saada jokainen ihminen tykästymään toiseen ihmisen. Eivätkä ryhmädynamiikat aina toimi kuten toivottua. Ryhmän hyvinvointi ja keskinäiset suhteet vaikuttavat myös yksilösuorituksiin, sillä olemme sosiaalisia olentoja. (Saksala 2015, 80.) Toisaalta erilaisia persoonia ja taiteellisia näkemyksiä tarvitaan tuomaan monimuotoisuutta työprosessiin ja lopputuotoksiin. Myöskin Lööw (2002) uskoo, että ryhmässä tarvitaan persoonallisuudelta monenlaisia ihmisiä (Lööw 2002, 134).

Ryhmädynamiikan joko edullisella tai epäsuotuisilla tavoilla muuttava tekijä on uusien ja tuntemattomien yksilöiden mukaan tuleminen. Myös Saksala (2015) korostaa tutun työryhmän ja uuden työryhmän hyötyjä ja haittoja. Haittana on mahdollinen yksimielisyys eli jatkuva sama tyyli tai tapa, mikä on muodostunut ryhmän tiivistyttyä tekemään ja ajattelemaan tietyllä tavalla. Puolestaan uusi ryhmätilanne tuo mukanaan yksilöiden omat uudet tavat ja ideat, jotka saattavat poiketa perinteisestä tavoista, tuoden tuoretta ja hyödyllistä muutosta. Tilanteissa, joissa uusia henkilöitä siirtyy työryhmään, tulevat esille sosiaaliset ryhmätaidot. Kyseisiä ryhmätaitoja tässä kontekstissa ovat mukaan ottaminen, perehdytys ja potentiaalinen hyödyntäminen omaan ryhmään sopivaksi. (Saksala 2015, 84-85.) Mainitut ryhmätaidot kuten monet muut ryhmätyöskentelyn- ja dynamiikan huomioidot ovat sovellettavissa melkein mihin vain arkielämän ryhmään.

Media- ja kulttuurialalla ryhmädynamiikan ja työryhmän vaihdokset voivat vaikuttaa vahvasti taiteelliseen näkemykseen, sillä erilaisten taiteellisten näkemysten yhdistyminen tuottaa lähes aina erilaisia tuloksia. Ryhmävaihdosten keskellä tulisi silti säilyttää ja haalia ajatusmallia, jossa jokainen tuo pöytään jotain uutta mitä kukaan muu ei. Yksilön suoriutumisen, jaksamisen ja työhyvinvoinnin kannalta onkin tärkeää, että yksilö tuntee tekevänsä jotain merkityksellistä. Merkityksellisyyttä luovat onnistuneisuuden tunteet ja flow, sekä positiiviset kokemukset. Media-alalla kuten muillakin työelämän kentillä kyseistä ilmiötä voidaan parantaa antamalla yksilölle sopivia ja mieluisia työtehtäviä. (Antikainen 2012, 7,9.) Yksilöiden ollessa tyytyväisiä työhönsä myös ympärillä työskentelevät ja elävät saavat osuutensa hyvästä tunteesta.

3.2 Monimuotoinen yhteistyö

Tuottajan ja luovan osapuolen yhteistyöstä on monia hyötyjä. Projektin ryhmäläiset, varsinkin tuottaja, osaavat organisoida ja ymmärtää projektia paremmin ollessaan tietoisia luotavasta tuotoksesta. Projektin luovat osapuolet voivat puolestaan tukeutua tuottajan tukeen ja mielipiteisiin. Luova työ saattaa myös helpottaa, kun taiteilija tiedostaa tuottajan olevan luovassa prosessissa mukana. Puntilan (2008) mielestä tuottaja voi kyseisessä tilanteessa antaa nopeammin ja monipuolisemmin palautetta ja teos saa puolestaan kattavammin erilaisia taiteellisia perspektiivejä. Toisaalta tapauksissa, joissa tuottaja jättää suurimman osan taiteellisesta puolesta työryhmälle ottamatta itse osaa työstämiseen, voi tuottaja omata erilaisen perspektiivin tuotoksesta ja näin auttaa eri tavalla tuotantoa. Esimerkkinä tilanne jossa tuottaja ei osallistu luovaan osuuteen, kuten editoimiseen, on tuottajalla mahdollisuus arvioida ja tulkita mediaa katsojan silmistä. Hän voi tulkita mediaa ulkopuolisena, neutraalina ja tasapuolisena. (Puntila 2008, 19.)

Tuottajan osallistuminen taiteelliseen puoleen on täten tapauskohtaista mutta suositeltavaa. Yksi suurimmista eduista on parempi kommunikaatio teoksen vaativista materiaaleista, resursseista ja aikataulusta. Tuottajan ja ohjaajan pitäessä palavereita ja luodessa teosta voi tuottaja välittää kätevästi tietoa ohjaajalle siitä, mikä on mahdollista ja kannattavaa taloudellisesti sekä aikataulullisesti. Mahdollisten

rajoitusten tiedostaminen heti työstämisprosessin aikana hyödyttää tuotantoa enemmän kuin asioiden peruutus teoksen ollessa melkein valmis.

4 Viestintä

4.1 Viestinnän määritelmä

Viestinnällä on lukuisia muotoja, joita voi havaita jopa pienimpien eleiden tai pitkien viestien kautta. Viestintä on aiheena laaja ja pitää sisällään lukuisia kommunikoinnin tapoja. Viestintää voidaan pitää tapahtumana, jossa lähettäjä välittää sanomansa vastaanottajalle jonkin kanavan tai keinon kautta. (Åberg 1997, 27). Kaiken voidaan sanoa alkavan ideasta, jonka lähettäjä luo päässään. Saadakseen ideansa välitettyä hänen täytyy pukea se ensin sanomaksi. Vastaanottajat tulkitsevat loppujen lopuksi sanoman, eivät lähettäjän alkuperäistä ideaa. (Åberg 2005, 85.) Sanomat muodostuvat merkeistä ja merkit puolestaan tarkoittavat jotain sovittua symbolia tai merkitystä. Tämän vuoksi jopa arkipäiväiset kasvojen ilmeet ovat viestintää. Merkkejä ovat muun muassa äänet, kirjaimet, puhe, liikennemerkkit, savu ja valot. Merkit ovat kulttuurisesti määräytyneitä, jonka vuoksi merkkien merkityksen voivat vaihdella vahvasti. (Åberg 2005, 88.) Viestinnän tärkeinä elementteinä voidaan pitää lähettäjä, sanomaa, kanavaa ja vastaanottaja (Indeed 2021). Viestintä on onnistunutta, jos se saa aikaan vastaanottajassa lähettäjän haluaman muutoksen. (Åberg 1997, 160-161.)

Viestintä oli aikoinaan keskittynyt paperin välityksellä toimivaan viestintään kirjeiden, sanomalehtien ja tiedotteiden avulla. Painettuja viestinnän keinoja yhä käytetään, mutta merkittävä osa viestinnästä on sähköistynyt. Viestintään viitattaessa ensin saattaa tulla mieleen juuri sähköinen, painettu tai kirjallinen viestintä, mutta sitä voi tapahtua muillakin tavoilla kuin vain kirjoittamalla tai puhumalla. Viestinnäksi voidaan mukaan lukea monet visuaaliset ja auditiiviset, sekä sanalliset ja nonverbaaliset asiat. (Harviainen ym. 2002.)

Sähköisen viestinnän alueella viestintä jaetaan perinteisesti sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Sisäinen viestintä tarkoittaa jonkin ryhmän tai yhteisön sisällä

tapahtuvaa keskinäistä viestintää. Sisäistä viestintää voidaan pitää yhteisöjen viestinnän tärkeimpinä alueina, sillä se edesauttaa yhteisöjen toimivuutta. (Parkkola 2005, 34.) Ulkoinen viestintä on puolestaan sisäisen vastakohta, sillä yhteisön sisällä viestimisen sijaan yhteisö viestii ulospäin ulkopuolisen tahon kanssa. (Lindholm 2016, 5.) Kumpaakin viestintää voidaan toteuttaa usein samojen kanavien ja keinojen kautta. Viestinnän tehtäviä ja hyötyjä löytyy suuri määrä. Sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä niitä voidaan jakaa riippuen viestittävästä sanomasta ja kanavasta.

4.2 Viestinnän häiriöitä

Oikeanlainen viestintäkieli on opetettava asia. Viestintä ei ole aina onnistunutta ja sillä on monia häiriötekijöitä. Varsinkin muussa kuin suullisessa ja verbaalisessa viestinnässä sanomat saatetaan tulkita väärin. Syitä väärinymmärryksiin on lukuisia, esimerkiksi tekstien, symbolien ja emoji-ien tulkinnat. Pilkun paikka lauseessa tai väärä sanavalinta voivat muuttaa sanoman vastaanottajalle. Hymiöillä on esimerkiksi kansainvälisiä eroja, jonka vuoksi pelkkä emoji saattaa johtaa sanoman väärintulkittamiseen. (Korteso 2018, 45).

Åbergin (2006) jakamien viestinnän häiriöiden joukossa, kyseistä sisäistä häiriötä kutsutaan *vääristymäksi*. Vääristymä tapahtuu, kun sanoma saapuu vastaanottajalle, mutta sanoma ymmärretään väärin lähettäjän kannalta asenteiden tai arvojen vuoksi. Muita viestinnän häiriöitä ovat Åbergin mukaan *este*, *kohina* ja *kato*. Este ja kohina ovat ulkoisia häiriöitä, kun taas kato ja vääristymä ovat sisäisiä häiriöitä. (Åberg 2006, 91.) Oikeanlaiselle viestinnälle voi olla hankala antaa tismalleen ideaalisia ominaisuuksia ja vinkkejä, jotka sopivat jokaiseen viestinnän tilanteeseen. Kontekstien ja viestivien osapuolten ollessa erilaisia, on henkilöiden itse tulkittava suotuisin viestintäkieli ja kanava. (Hautaoja 2014 17; Saali 2017, 12; Åberg 2006, 91.)

4.3 Viestintäkanavien käyttö

Viestintäkanavat ovat sanomien edellytys. Kanavien valinta sanomiin ja vastaanottajiin sopivaksi on tärkeää. Viestintäkanavat ovat osa viestinnän ketjua. Kuten todettua ne toimivat apuvälineenä sanoman lähettämässä vastaanottajalle. Kanaviksi voidaan luetella monia visuaalisia asioita kuten julisteet, mainokset ja dokumenttifilmit. (Chaturvedi 2013, Luku 8.) Opinnäytetyössä keskitytään sähköisiin viestintäkanaviin, kuten myöhemmin analysoitaviin projektinhallinta- ja tiedostojenjakokanaviin.

Yhteisöjen ja viestittelevien osapuolten on suotuista sopia yhdessä valittavista viestintäkanavista, jotta kanava olisi jokaiselle suotuista ympäristö. Vääränlaisen viestintäkanavan valitseminen vaikuttaa niin viestiviin osapuoliin kuin myös sanoman tehokkuuteen. Viestintäkanavat voidaan siis laskea viestinnän häiriöksi. Väärän viestintäkanavan valitseminen voi haitata esimerkiksi, jos sanoma ei tavoita vastaanottajaansa. Syinä tähän voi esimerkiksi olla, että lukija ei ole kiinnostunut kanavan käytöstä tai ei osaa käyttää kanavaa. (Lindholm 2016, 12.) Viestintäkanavaa valittaessa yleisimpiä huomioita ovat kiireellisyys, sanoma, konteksti, viestivät osapuolet, käyttökokemukset, käytännöllisyys, sekä mieltymykset.

Sähköisen viestinnän lisääntyessä myös sähköiset viestintäkanavat ovat lisääntyneet määrältään merkittävästi. Monissa sähköisissä kanavissa on lukuisia ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia, mikä helpottaa kanavien valitsemista laajasta kirjosta omiin tarpeisiin vastaaviksi. Laajempien projektien työstössä ja suurien yhteisöjen kokoontuessa on yleisesti hyödyllistä valita viestinnän alustaksi ja avuksi kanava, joka yhdistää sisäisen ja ulkoisen viestinnän tarpeet. Monikäyttöinen kanava parantaa tehokkuutta ja asiakaskokemusta. (Podium 2022.)

Projektityöskentelyssä on esimerkiksi suotuisaa käyttää viestintäkanavien lisäksi muitakin kanavia työprosessin edistämiseksi. Viestintäkanavien tueksi on monia tiedostojenjakokanavia sekä yhdistelmäkanavia molemmista, kuten Microsoft Teams (2023) tai Teamwork Projects (2023), joita käytettiin lyhytelokuvaprojektissamme. Lukuisten kanavien käyttö auttaa jakamaan tietoa järjestelmällisemmin. Sanomat voidaan näin jaotella eri kanaville niiden sisältönsä ja ominaisuuksiensa perusteella

tarvitsematta sulloa kaikkea tietoa yhdelle kanavalle. Vaikeuksien varalta yhteisöillä on myös suotuisaa olla varaviestintäkanavia, joihin voi tiedottaa hätätilanteissa. Yhteisön kommunikointi kanavien käytöstä on tarpeellista, jotta voidaan sopia viestintäkanavien tarkoitukset ja säännöt. Säännöt voivat sisältää rajoituksia muun muassa siitä milloin ei viestitä (viikonloput) ja mitä ei viestitä (kiroilu ja arkaluonteiset aiheet).

4.4 Ymmärrettävä sanoma

Viestittävän sanoman tulee olla selkeä sen vastaanottajalle monesta syystä, sillä mitä epäselvempi sanoma on, sitä todennäköisempää sen väärintulkitseminen on. Tämän vuoksi sanoman lähettäjän tulisi tähdätä sanoman ymmärrettävyyteen, kiinnostavuuteen ja esillepanoon. (Sariola 2010, 10.) Tekstin ollessa täynnä vaikeita ilmaisuja ja sanoja sekä samanarvoisia yksityiskohtia vastaanottaja saattaa sivuuttaa sanoman pääkohdan. (Parkkola 2005, 25). Viestinnän häiriöinä ja väärinymmärryksien syinä voivat olla myös pelkkä tekstin kieliasu tai rakenne.

Tekstin ulkoasua silmäillessä voidaan jo havaita sen ymmärrettävyys ja loogisuus, kun taas heti silmille vaikean näköinen teksti vähentää lukijan mielenkiintoa. Hyvä esimerkki vaikeasti ymmärrettävästä ja lukijaa hylkivästä tekstistä on korporaatiokieli. Korporaatiokielestä ei erotu kirjoittajan ääntä eikä persoonallisuutta, sekä kieli ei ole usein ymmärrettävissä, koska siitä puuttuu konkretia ja yhtymäkohdat arkeen. (Kortesuo 2014, 25.) Tekstistä saa silmäilykelpoisemman seuraavilla keinoilla: luetteloilla, numeroinnilla, ydinsanoilla, väliotsikoilla, sekä graafisilla elementeillä kuten kaavoilla. (Kortesuo 2018, 36). Pääsääntö ja motiivi silmäiltävyydessä ja tekstirakenteessa, on loogisuus. Vastaanottaja pystyy loogisuuden avulla tulkitsemaan ja sisäistämään sanoman helpommin. (Kortesuo 2014, 21-22.)

Viestinnän taitaminen ja sanoman oikeinmuotoileminen hyödyntävät monella tavalla. Oikeanlaisen viestinnän tärkeys painottuu, mitä laajemmissa ryhmissä sanoma kulkee ja mitä merkittävämpi sanoman sisältö on. Isoissa ryhmissä hyvä viestintä muun muassa säästää aikaa, joka menee vaikealukuisemman tekstin lukemiseen ja päähkäilemiseen. Ymmärrettyä sanoma nopeasti voidaan myös palaute tai vastaus

antaa nopeammin, eli vuorovaikutus on tehokkaampaa. Vuorovaikutus on kokonaisuudessaan äärimmäisen tärkeää viestinnän onnistumisen ja ymmärryksen osalta. Kysymykset, vastaukset, perustelut ja esimerkkien käytöt edistävät yhteisymmärrykseen pääsemistä. (Saikko 2011, 31.)

5 Palaute

Palautteen annon tavoitteena on parantaa tehtävän työn tulosta, työprosessin kulkua sekä selkeyttää henkilön näkemystä ja suuntaa jatkotoimenpiteistä. Videotuotantojen maailmassa palautteenantoon voi kuulua laajalla skaalalla huomioita visuaalisista elementeistä audiopuoleen. Palautteen antaminen ja sen vastaanottaminen ovat opetteluvaativia sosiaalisia taitoja. Annetulla palautteella voi olla positiivinen motiivi, mutta vastaanottaja voi silti ottaa sen negatiivisesti. Sanoman voi viedä väärään suuntaan monet asiat, kuten missä järjestyksessä antaa hyvät ja huonot puolet, kehen tai mihin kohdistaa kommentin, sekä millä sävyllä tai sanavalinnoilla sanoo asian.

Palaute kuuluu jokapäiväiseen työarkeen ja tehtävään. Suosituksena on tehdä palautteenannosta jatkuva prosessi, jotta positiivinen käytös lisääntyisi ja hyväksymätön käytös muuttuisi. Samalla se muodostaa rehellisemmän sidoksen henkilöiden välille, sekä auttaa vähentämään palautteenannon virallista kynnystä. (Buron & McDonald—Mann 2007, 8).

Varsinkin media-, taide- ja kulttuurikentällä palautteen kuuleminen luomisprosessin eri vaiheissa on tärkeää. Etenkin suunnitteluvaihe ennen työn aloitusta, jolloin palautteen anto on suositeltavampaa ja hyödyllisempää alussa kuin työn valmistuttua. Tulisi muistaa, ettei keskeneräistä työtä pidä kohdella kuin valmista työtä. Kommentit alkuvaiheessa ovat hyödyllisempiä sen puolesta, että mahdollisiin korjauksiin voidaan puuttua ennen asioiden siirtymistä luomisprosessiin. Tämä on hyödyksi työtä suunnitteleville ja tekeville osapuolille. Palaute halutaan täten antaa vielä korjausten ja ongelmien olevan läsnä, jotta suorituskykyä voidaan parantaa ja kehittämismahdollisuuksia hyödyntää niiden ilmaantuessa. (Buron & McDonald—Mann 2007, 8–9.)

Taidetta arvosteltaessa ja kommentoidessa usein nojataan omiin mielipiteisiin. Palaute koostuu suurimmalta osin mielipiteen ilmaisemisesta, mutta tärkeä ominaisuus on erottaa mielipiteet faktoista ja pysyä neutraalina. Murchin (2016) mielestä palautteenannossa on tärkeää oppia erottamaan faktat tunteista ja mielipiteistä. Hän väittää mielipiteiden tuovan huonompaa suorituskkyä, tuloksia ja suhteita. Faktoja tarvitaan puolestaan hänen mukaansa, jotta ihmiset ymmärtävät tarkalleen mitä heiltä vaaditaan. (Murch 2016, luku 4.) “Ei ole olemassa hyvää tai huonoa palautetta tai positiivista tai negatiivista palautetta, vaan vain hyvin tai huonosti annettua palautetta.” (Ahonen & Lohtaja 2014, 63). Ahosen väitteeseen voidaan yhtyä, vaikka palautteen sisältö keskittyisi korjauksiin ja huonosti menneisiin kohtiin, sen voi ilmaista sanavalinnoilla kuulostamaan rohkaisevalta ja auttavalta.

Tässä ovat palautteen antajille apukeinoina erilaiset palautteenantamiskaaviot ja ohjeet, kuten *hampurilaismalli*. Hampurilaismalli esimerkkinä toimii seuraavasti: Palaute aloitetaan sämpylällä, joka sisältää positiivisen sävyisen palautteen. Sämpylää seuraa pihvi ja mahdolliset korjaukset ja kriittiset huomiot. Viimeisenä kansisämpylä, joka sisältää positiivisen sävyisen palautteen kokonaisuudesta. (Saksala 2015, 112-113.) Mallin ydinajatuksena on kehujen ja korjausten sanomisjärjestys, sekä keskittyminen hyvin ja huonoihin kohtiin, ei vain toiseen puolesta.

Hampurilaismallin tehokkuudesta voidaan myös kiistellä, sillä kannustava ja korjaava palaute voivat kietoutua toisiinsa. Pihviosuus eli korjaava osuus ikään kuin piilotetaan sämpyläosien eli kannustavien osien sekaan, mikä johtaa korjaavan palautteen vähättelyyn. Tämän lisäksi henkilön tiedostaessa hampurilaismallin rakenteen hän ei osaa keskittyä myönteiseen sämpyläosaan odottaessaan sitä seuraavaa pihviosaa. (Ahonen & Lohtaja 2014, 46.) Palautteen sisällön sanomisjärjestyksellä on täten hyvin paljon merkitystä, sillä ensin ja viimeksi sanotut kohdat määrittävät miten henkilö keskittyy, vastaanottaa ja muistaa palautteen. Tämän vuoksi kaikille tilanteille ihmiselle ja ryhmille sopivaa mallipohjaa on vaikeaa luoda ja sovittaa. Palautteen antajien, kuten tuottajien, on osattava tulkita tilanteen mukaan oikea toimintatapa.

6 Lyhytelokuvan esituotanto

6.1 Lyhytelokuvan tilaus

Lyhytelokuvan tilaus ja projektin aloitus ulottuvat vuoden 2021 loppupuolelle. Kalevalasta liiketoimintaa (EAKR) -hankekareel toimi 1.4.2020-31.12.2022. lyhytelokuvan tilaajana. *Kalevala - mytologiasta arvoa liiketoimintaan* perustettiin hyödyntämään Kalevalaa matkailussa ja yritystoiminnassa. Ydinideana oli jalostaa kalevalaisuudesta uusia ja modernia tuotoksia, kuten tässä projektissa tuotettu lyhytelokuva Kalevalasta inspiroituneena. Kalevalan tarinoita ja nykyaikaisia tulkintoja pyrittiin käyttämään apuvälineenä ja inspiraationa paikallisille mikro- ja pk-yrityksille, kuten matkailupalveluyrittäjille. Hankkeen perustajina ja yhteistyössä olivat mukana Karelia Ammattikorkeakoulu, Karjalaisen kulttuurin edistämissektiö sekä Itä-Suomen yliopiston matkailualan opetus- ja tutkimuskeskus. (Kupiainen, Rui, Santaniemi, Pulkkinen 2023, 20-21 ;Rui 2023.)

Kalevala-hanke tarjosi 2021 vuoden lopulla medianomeille mahdollisuuden tehdä yhteistyötä hankkeen kanssa ja tuottaa mediatuotos. Projektista kiinnostuneet kokoontuivat Kalevala-hankkeen projektipäällikön kanssa, jolloin läpi käytiin toivomuksia työnjaosta ja projektin aikataulutuksesta. Kalevala -hankkeen projektipäällikkö painotti tuotannossamme vapautta toteuttaa lähes rajoitta haluamamme tarinan mytologian pohjalta. Ydinajatuksiksi syntyi tuottaa Kalevalasta inspiroitunut lyhytelokuva, jossa Kaleva tuotaisiin nykypäivään, kunhan video ja sen viesti pysyisivät kunnioittavissa rajoissa. Kokouksissa alettiin suunnittelemaan aikataulutusta ja työtehtävien toteuttamista, kuten videokuvaamista, valotusta, käsikirjoittamista ja äänisuunnittelua.

Samaan aikaan henkilökohtaiseksi apuvälineeksi otettiin käyttöön havainnointipäiväkirja. Havainnointipäiväkirjaa kirjoitettiin lähes päivittäin esituotannon aikana, sekä ajoittain jälkituotannon aikana. Päiväkirja sisältää kriittistä ajatusvirtaa henkilökohtaisista saavutuksista, oivalluksista, vastoinkäymisistä ja kokonaiskuvasta. Kirjattu informaatio ja kriittinen ajatusvirta auttavat refleктоimaan lyhytelokuvatuotannon prosessia ja omaa kehitystä.

6.2 Tuotantoryhmän muodostuminen

Kokouksen päätyttyä alustavalla tuotantoryhmälle oltiin jaettu tuotantoroolit ja selvitetty heidän tavoitteensa projektissa. Minut nimitettiin tuottajaksi projektiin samassa kokouksessa, mikä tarkoitti työntekävieni välitöntä alkamista.

Elokuvatuotannoissa tuotantoryhmään kuuluu lukuisia työntekijöitä, jotka omaavat erilaisia työrooleja valaistuksesta maskeeraukseen. Yleisimpiä ja merkittävimpiä rooleja ovat Compasin ja Gomezin (2015) mukaan muun muassa tuottaja, ohjaaja, apulaisjohtaja, tekninen johtaja, ääni-insinööri, valojohtaja, kameramies ja graafinen ohjaaja. (Compasi, Gomez 2015, luku 2).

Tuotantoryhmä koostui kuudesta henkilöstä, jotka koottiin verkostoitumalla. Ryhmä koostui ohjaajasta, tuottajasta, kameramiehestä, ääni-insinööristä ja kahdesta assistentista. Tuotantoryhmän koko riippuu yleensä tuotannon tarpeista ja budjetista (Compasi, Gomez 2015, luku 2). Työntekijöiden ja näyttelijöiden palkkaaminen kuuluu lähes poikkeuksetta tuottajalle. Joissain tapauksissa myös ohjaaja voi palkata tuottajan (Sweetow 2016, luku 5). Esituotantovaiheessa lyhytelokuvan tuotannon tarpeet kohdattiin pienellä ryhmäkoolla. Tosin tuotantoryhmän ollessa pieni virallisten roolin ulkopuolelle jouduttiin joustamaan moneen otteeseen kuvausviikon aikana.

Projektin alettua ja tuotantoryhmän muodostuttua projektin yleinen kuva alkoi ilmentyä. Lööwin (2002) mukaan projekteja on sisäisiä ja ulkoisia. Ulkoisissa projekteissa toimeksiantajalla on merkittävä rooli projektin tavoitteista ja haluttavasta tuotoksesta. Sisäisissä projekteissa tavoitteet ovat asetettu valmiiksi ja niitä voidaan muokata projektin myötä. (Lööw 2002, 18.) Kalevala-projekti oli pitkälti ulkoinen projekti, mutta sisäisen projektin elementtejä oli ilmassa. Projektin tuotos oli Kalevala-hankkeen tilaama, mutta samanaikaisesti ryhmällä oli suuri vaikutus lopputuotokseen ja omiin tavoitteisiin. Tavoitteet projektin aikana olivat selkeät ja ne kehittyivät projektin myötä.

6.3 Kalevala pohjana

Tärkeimpiä työvaiheita ja -tehtäviä projektin käynnistyessä olivat taustatutkimus ja aineiston ymmärtäminen, mikä tarkoitti Kalevala kirjallisuuden tutkimista. Kalevalan maailman, hahmojen ja tarinan tutkiminen olivat keskinäisiä tavoitteita, jotta elokuvalla osattiin rakentaa tarina ja sanoma. *Kalevala* on Elias Lönnrotin (1802-1884) laatima kaunokirjallinen teos, joka on luotu kansanrunojen pohjalta. Lönnrot kirjoitti ylös kuulemiansa lauluja ja runoja, joita hän kuuli kiertäessään kyliä ja taloja, joista hän kokosi juonellisen eepoksen. (Kaski 2015, 343-344.)

Ensimmäisenä askeleena ryhdyttiin tutkimaan ohjaajan kanssa Kalevalan kirjallisuutta nykykielellä sekä kuvitetussa muodossa. Tutkittua tarpeeksi kirjallisuutta ryhdyttiin keskustelemaan alustavan tuotantoryhmän kanssa, mitkä Kalevalan tapahtumat ja hahmot kiinnostivat eniten tuotettavan videon kannalta. Esiin nousivat Joukahaisen ja Väinämöisen kilpalaulanta ja Ainon kohtalo. Tuottajana vastuu oli antaa palautetta ja rohkaista luovaa prosessia, kuten seuraavassa suorassa sitaatissa havainnointipäiväkirjasta: "Rohkaisin ohjaajaa jatkamaan nykyisen idean kehittämistä ja ideoimaan sitä, mikä tuntuu parhaalta. Nykyisestä juonesta sai tunteen, että se on eniten inspiroinut ja motivoinut ohjaajaa, sillä nykyisessä juonessa on hyvin paljon yksityiskohtia ja hahmoja keksittyinä. Annoin suullisesti palautetta nykyisestä luonnoksesta kertoen kohdista, joista pidin kovasti ja jotka olivat epäselviä. Ohjaaja sai kokouksen aikana monia oivalluksia heitetyjen ideoiden ansiosta."

Kalevalasta on tehty lukuisia versioita vuosisatojen saatossa, minkä vuoksi tulkintoja on monia. Toimeksiantaja halusi tuotantomme pysyvän kunnioittavissa rajoissa Kalevalan tulkinnan suhteen, mikä tarkoitti vastuuta tuoda hahmot ja juoni esille lyhytelokuvassa oikeassa valossa. Kyseinen tarkoitti sitä, ettei hahmoista tai juonesta tehtäisi pilkkaa tai muunneltaisi täysin toisenlaisiksi. Halusimme kunnioittaa Kalevalan perinteisiä piirteitä tuomalla niitä esille, kuten kanteleen instrumenttina ja hahmojen perinteisiä dynamiikkoja. Halusimme tuoda Kalevalan nykypäivään yhdistämällä juonen ja nykypäivän. Tehdessämme lyhytelokuvan juonta, mietimme miten juoni muokkautuisi modernin maailman mukaisesti ja miten hahmot reagoisivat

tilanteisiin eläessään nykyajassa. Suurena esimerkkinä ovat hahmot Joukahainen ja Aino, joiden nykyaikaisempaa dynamiikkaa ja elämänvalintoja pohdimme pitkään.

Ohjaajan päädyttyä valikoituihin juoni-ideoihin ryhdyimme jalostamaan niitä eteenpäin pohtimalla yhdessä yksityiskohtia ja vaihtoehtoisia toteutuksia. Alustavia ideoita vastakkainasettelusta esitettiin Kalevala -hankkeen projektipäällikölle, joka hyväksyi idean. Projekti eteni käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen suunnitteluun.

6.4 Viestintäkanavien käyttö

Tutkimuksen tekemisen ohella projektin yleinen suunnittelu- ja esivalmisteluvaihe jatkui viestinnän puolella. Projektin alettua käyttöön otettiin monia viestintä- ja projektinhallintakanavia sisäistä ja ulkoista viestintää varten sekä tiedostojen jakamista varten. Projektin alussa käyttöön otetut sähköiset viestintä- ja projektinhallintakanavia olivat WhatsApp, Microsoft Teams, Microsoft Outlook ja Teamwork Projects. Sähköiset kanavat valittiin niiden tehokkuuden, monipuolisuuden ja entisten käyttökokemusten perusteella. Käyttöön haluttiin etenkin kanavia, joiden kautta voitaisiin jakaa projektin myötä luotavaa mediaa, kuten videoklippejä, äänitiedostoja ja kuvia.

Viittaan myös tässä alaluvussa kirjoittamaani havainnointipäiväkirjaan, joka sisältää tekstiä koetusta viestintätyöprosessista koko videoprojektin ajalta. Päiväkirjaan kirjattiin ylös kriittistä tekstiä viestintäkanavien luonnista ja niiden käyttökokemuksista. Yhteenvetona pohdin ja reflektoin kanavien toimivuutta projektissa.

Microsoft Teams on luotu yhteyden pitämiseen ja jaetun sisällön käyttämiseen. Yhteydenpitomahdollisuuksia on lukuisia puheluista keskustelukenttiin ja kokouksiin. (Microsoft Teams 2023.) Loin alkuvaiheessa Microsoft Teamsiin projektille oman kanavansa, jonka sisälle loin Tiedosto-osuuteen kaksi kansiota “Lähteitä” ja “Kuva- ja videomateriaalit”, jotta mediaa pystyttiin alkamaan lisäämään. Kanava suunniteltiin samanaikaisesti sisäisen ja ulkoisen viestinnän kanavaksi, sillä kanavan

ominaisuuksia (kokouksia, tallennustilaa ja keskustelukenttää) käyttäisivät tuotantoryhmä sekä tilaaja.

Käyttö keskittyi projektin alku- ja loppuvaiheille. Kanava toimi suotuisana paikkana projektin etäkokouksille, sillä keskenään pystyttiin viestimään suullisesti, vaikka tuotantoryhmäläiset sijaitsivat eri lokaatioissa projektin alku- ja loppuvaiheessa. Kanavan ruudunjaon ja tallennustilan avulla pystyttiin jakamaan tiedostoja tuotantoryhmäläisten ja tilaajan kesken. Alkuvaiheessa tehdyt kansiot oltiin luotu tuomaan järjestelmällisyyttä, mutta niitä ei käytetty median jakoon kuten suunniteltua. Median jakaminen Tiedosto-osuudessa oli tästä huolimatta onnistunutta.

Tärkeätä projektissa oli käyttää kanavia tehokkaaseen ja vaivattomaan viestintään, jossa Whatsapp oli hyödyllisin. Whatsapp on luotu vuorovaikutukseen sekä mediasisällön jakamiseen ja lähettämiseen. (Whatsapp 2023). Tiedostojenjakominaisuutta tuli käytettyä moneen otteeseen pienten tiedostojen jakamiseen, kun taas suuret tiedostot ladattiin Microsoft Teamsiin ja kovalevyille. Kanavaa käytettiin projektissa enimmäkseen sisäiseen viestintään.

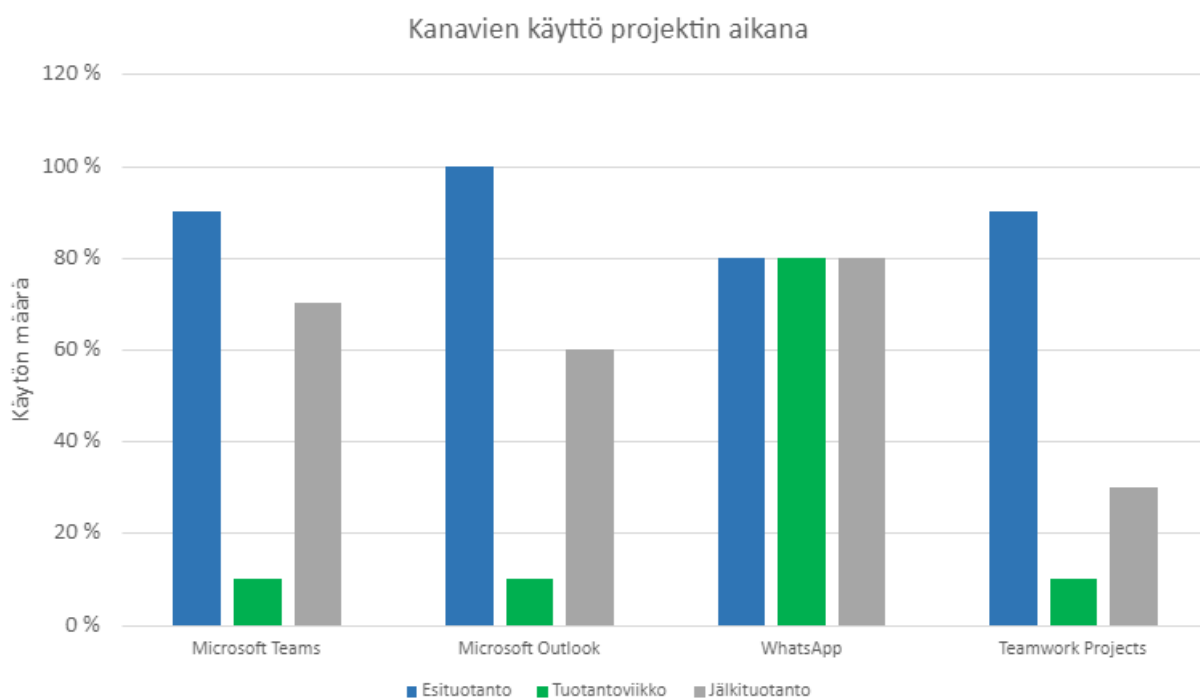
Kanavan ansiosta viestintää pystyttiin tekemään vaivatta tilanteissa, joissa tarvittiin nopeasti toisen osapuolen huomio tai haluttiin jakaa tuotantoryhmälle mediaa, kuten valokuvia tai videoita kuvauspaikoista ja rekvisiitasta. Projektiviestinnän puolesta kanava toimi sanomille, jotka haluttiin tavoittavan vastaanottajan nopeasti ja pienellä kynnyksellä. Sanoman lähettäminen monelle vastaanottajalla toimi Whatsapissa Outlookin rinnalla.

Microsoft Outlookia puolestaan käytettiin ulkoiseen viestintään. Outlook on luotu viestinnän ja ajankäytön työkaluksi. (Microsoft Outlook 2023). Lähes kaikki ulkoinen viestintä tapahtui Outlookin sähköposteilla Kalevala-hankkeen edustajien kesken. Kanava toimi täten päätyökaluna sidonnaisessa viestinnässä. Outlook toimi myös tärkeänä välineenä loppumarkkinoinnissa, sillä kanava mahdollisti saman sanoman lähettämisen sadoille vastaanottajille.

Teamwork Projects toi puolestaan hyötynsä tallennustilansa ja järjestelmällisyytensä ansiosta. Aloitin luomalla Taulu-osioon tärkeimmät kolumnit ja niihin kuuluvat tehtävät. Valitsin kolumneiksi "Ideointi", Työn alla" ja "VALMIS". Ideointi-kolumniin loin 7 tehtävää, jotka koin olevan merkityksellisimpiä ja ajankohtaisimpia. Seuraavaksi lisäsin Tiedostot-osuuteen Kalevalaan liittyviä materiaaleja, joita tilaaja oli suositellut luettavaksi.

Projektin alkuvaiheilla Teamwork projects oli hyödyllinen apuväline työvaiheiden asettamiselle ja visualisoinnille ominaisuuksiensa ansiosta. Projektin keski- ja loppupuoliskolla kanavan käyttö alkoi hiipumaan. Syyksi ilmeni muiden kanavien suosiminen, sekä edistymisten merkkäamisen unohtuminen kiireessä. Kanava toimi tästä huolimatta hyvänä säilöntäpaikkana dokumenteille ja edistymisen seuraamiselle.

Sisäinen viestintä tapahtui projektin alkupuoliskolla runsailta osin kasvotusten kokoustaessa, vastaavasti projektin loppupuoliskolla viestintä siirtyi enemmän sähköisiin kanaviin. Havainnoiva esimerkki tästä on kuva 1, joka esittää visuaalisesti viestintäkanavien käyttöä projektin eri osavaiheilla.

Kuvio 1. Kanavien käyttö projektin aikana.

Kuvassa on visualisoitu kanavien käytön runsaus projektin aikana. Siniset palkit kuvastavat esituotantoa, vihreät tuotantoviikkoa eli kuvausviikkoa, sekä harmaat jälkituotantoa. Kanavien käytön määrät näkyvät prosentteina vasemmassa laidassa. 100 % tarkoittaa runsasta käyttöä ja 0 % vähimmäistä käyttöä. Palkkien yltävyydet prosentteihin täten kuvastavat niiden käytön määrää. 100 % tarkoittaa kanavan olleen lähes päivittäisessä tehokkaassa käytössä ja 0 % tarkoittaa, että kanavaa ei käytetty.

Kuvasta voidaan tulkita, että monen viestintäkanavan käyttö joko pysähtyi väliaikaisesti tai loppui lähes kokonaan keskivaiheessa. Keskivaiheessa tapahtuneen kuvausviikon aikana viestintä keskittyi sisäiseen viestintään, minkä vuoksi ainoastaan sisäisen viestinnän kanavat kuten Whatsapp pysyivät käytössä. Ulkoinen viestintä tapahtui puheluilla, joten Microsoft Outlook ja Microsoft Teams jäivät myös taka-alalle. Projektinhallintaan keskittyneen Teamwork Projects käyttö loppui, sillä suunnittelusta päästiin käytännön toteuttamiseen.

Yleisesti arvioiden viestintäkanavien käyttökokemukset ja valinnat olivat onnistuneita. Projektissa tarvittiin eniten kanavia sisäiseen viestintään. Kanavia tarvittiin nopeaan viestintään, jossa median jakaminen oli mutkatonta. Viestinnän lisäksi tarvittiin kanavia joihin tallettaa mediaa. Huomasin monen tallennustilavaihtoehdon olevan hyödyksi ja haitaksi, sillä tiedostojen jakaminen kaikille kanaville loi välillä sekaannusta niiden sijainnista, mutta helpotti niiden saatavuutta. Tämän vuoksi määrittäisin jatkossa selkeämmät ohjeet tuotantoryhmälle mille kanavalla kukin media kuuluu heti tuotannon alkupuolella.

6.5 Kokoustaminen ja elementtien kerääminen

Viestintä- ja projektinhallintakanavien ohella viestintä keskittyi vahvasti suulliseen viestintään kokoustaessa viikoittain tuotantoryhmän kanssa. Esituotantovaihe koostui kanavien ohella lyhytelokuvan suunnittelusta ja elementtien keräämisestä. Lähteenä viitataan myös tässä alaluvussa vahvasti havainnointipäiväkirjaan, joka toimi samanaikaisesti pöytäkirjana, jonne kirjoitettiin ylös kokousten läsnäolijoista,

sisällöstä ja tavoitteista. Läpi käydään kokousten sisältöä ja elementtien keräämistä esituotantovaiheen aikana.

Tuotantoryhmän muodostuttua ryhdyttiin pitämään viikoittaisia kokouksia, joissa ideointiin ja jaettiin mielipiteitä elokuvan elementeistä. Tuotannon ensimmäisinä kuukausina kokouksia pidettiin kerran viikossa, mutta kuvausviikon lähestyessä kokoukset lisääntyivät 2–3 kertaa viikossa. Kokousten aiheena olivat alkuvaiheessa tilanneraportit ja aivoriihet, joissa selvitettiin sen hetkiset ideat elokuvan juonesta ja etenemisestä. Kokoukset olivat tarpeellisia hankkeen luovan näkemyksen välittämiseksi ja jokaisen roolin tuomisessa näkemykseen. (Hurbis-Cherrier 2007, luku 7). Käsikirjoituksen etenemisestä ja draamankaaresta keskusteltiin vahvasti tuotantoryhmän kesken, jossa käsikirjoittava ohjaaja oli läsnä. Tärkeätä oli jakaa mielipiteitä ja ideoita luovalle ohjaajalle heti työstövaiheessa, jotta muutoksia pystyttiin tekemään ja vaikuttamaan luovaan prosessiin inspiroimalla ohjaajaa. Inspiraationsa ytimeistä muistuttaminen kehuilla saattaa Thierin (2023) mukaan edistää kirjoittajaa. (Thier 2023.)

Treatment on dokumentti, jossa kuvaillaan videon käsitteitä, juonta ja yksityiskohtia. Se kirjoitetaan ja hyväksytetään ennen toteutusta tuottajilla tai muilla managereilla. (Sweetow, 2016, luku 8.) Henkilökohtaiseen työnkuvaan kuului antaa kriittistä palautetta taiteellisesta näkökulmasta, antaen ratkaisuja ja ideoita synopsiskeen, treatmentiin, käsikirjoitukseen ja kuvakäsikirjoitukseen. Työskennellessäni osakseen luovana tuottajana otin myös osaa kyseisiin vaiheisiin. Tärkeätä oli rohkaista luovia osapuolia heidän ideoiden suhteen, mutta samanaikaisesti antaa rakentavaa kritiikkiä. Treatmentin valmistuttua annettiin palautetta hampurilaismallin mukaisesti eli kehuja, kritiikkiä ja kehuja. Kokonaisuudessaan palaute sisälsi havainnointipäiväkirjan mukaan kommentointia treatmentin yleisestä tunnelmasta, hahmojen rakentamisesta, hahmojen dynamiikasta, tarinan aukkokohtista ja tarinan parannusehdotuksista.

Lyhytelokuvan juonen vahvistuttua pystyttiin ryhtyä hankkimaan projektiin näyttelijöitä, rekvisiittaa ja teknistä kalustoa. Budjetin ja näyttelijöiden selvittäminen vaati vahvaa ulkoista viestintää Kalevala-hankkeen ja Pohjois-Karjala seudun alueella. Sidonnainen viestintä oli vahvasti läsnä tässä kohtaa, mikä tarkoitti

luottamuksellista ja avointa keskustelua osapuolten välillä. Sidonnaiseen viestintään kuului ensin selvittää, mikä eteenpäin viestittävä sanoma oli, jonka jälkeen päätettiin mitä viestintäkanavaa käyttää. Sanoma muotoiltiin ja lähetettiin vastaanottajalle. Lopuksi kerrottiin eteenpäin tuotantoryhmälle, mitä ulkoinen osapuoli vastasi. Vastaavasti ulkoiselle osapuolelle ilmoitettiin tuotantoryhmän sanomista ja aikomuksista.

Sidonnainen viestintä oli täten iso osa työnkuvaa viestintäpuolella. Tavoitteena oli toimia selkeänä viestivänä tuottajana tuotantotiimin, toimeksiantajan ja ulkoisten osapuolten välillä. Viestiessäni pyrin olemaan tehokas ja informatiivinen, jotta osapuolet saivat toimintaohjeita ja palautetta toisiltaan mahdollisimman ripeästi ja tietopitoisesti. Tehtävä oli hyvin tärkeä projektin aikana, sillä projektin jokaisessa vaiheessa osapuolten kommunikointi oli tarpeellista. Björkqvist ym. (2012) tukee koettua ajatustapaa, sillä heidän mukaansa osallisuuteen pyrkivä tuottaja on aktiivisempi taitelijan ja yleisön välillä. Työtehtävään kuuluu heidän viestintänsä ja tapaamisen edistäminen. (Björkqvist ym. 2012, 10.) Tämä näkyi työnkuvassani järjestämällä kokouksia tilaajan ja tuotantoryhmän välillä.

Rekrytoidessa näyttelijöitä ensisijaisesti apuvälineenä toimivat sähköposti, sosiaalinen media, sekä verkostointi. Havainnointipäiväkirjassa mainitaan, kuinka ohjaajan kanssa pohdittiin sanomien muotoilemista oikeaan muotoon, joka oli hyödyllistä viestien virallisuuden ja sisällön puolesta. Pohjois-Karjalan läheisiin näyttelijäkouluihin ja teattereihin otettiin yhteyttä informoiden elokuvan ideasta ja tarpeista rooleille. Facebook ja Tori.fi toimivat hyödyllisinä kanavina kuvauspaikkoja ja näyttelijöitä etsiessä. Sähköpostin käyttäminen virallisille harrastelijaseuroille viestiessä tuntui oikealta valinnalta, mutta vastaanottajat eivät vastanneet viesteihin. Vastaavasti sosiaalisen median käyttäminen tavoitti paljon ihmisiä ja saavutti tavoitteet rekrytoinneissa. Jälkeenpäin analysoiden sosiaalinen media toimi todennäköisesti tuotokkaammin kevyen lähestymistapansa ja tavoitettavuutensa ansiosta.

Havainnointipäiväkirjassa kerrotaan samanaikaisesti viestinnän ohella elementtien etsimisestä. Rekvisiittoja etsiessä keskityttiin kirpputoreilla käymiseen, jotta pystyttiin säästämään budjetissa. Sidonnaista viestintää tapahtui tässäkin yhteydessä tilaajan

kanssa, jolloin selvitettiin rekvisiitan ostettavuus ennen hyväksyttävää maksamista. Kuvauspaikkojen vuokraamisen suhteen käytiin samanlaisia keskusteluita, jossa selvitettiin lokaatioihin sijoitettavien budjettien määrät. Tuottajien työtehtäviin usein kuuluu kuulua rahoituksen hoitaminen, kuten rahoituksien kerääminen. (Nashville Film Institute 2023; Haines 2022).

Kalevala-hanke ilmoitti hoitavansa tuotannon laskutuspuolen, jättäen tuottajan tehtäväksi selvittää vaaditut summat. Vaadittavista palkkauksista käytiin paljon keskustelua hankkeen ja ulkoisten osapuolten välillä esituotantovaiheessa. Havainnointipäiväkirjassa lukee seuraavasti tilanteesta, jossa neuvoteltiin palkkausta hankkeen ja kuvauspaikan osapuolen välillä: "Tilanne on ristiriitainen, koska hanke haluaa kuulla vaadittavat rahat ennen kuin he uskaltavat luvata budjettia. Kun taas ulkoiset osapuolet haluavat kuulla hankkeen valmiudet sijoittamiseen ennen kuin he pyytävät rahoja." Kyseisissä tilanteissa vaadittiin tehokasta viestintää ja nopeita päätöksiä.

Viimeisillä viikoilla ennen lyhytelokuvan kuvausviikkoa vahvistettiin loput näyttelijät ja kuvauspaikat. Ohjaaja antoi tehtäväksi alkaa luomaan *call sheet* –dokumenttia kuvausviikosta. Call sheet tarkoittaa dokumenttia, joka sisältää runsaasti informaatiota kuvauspäivästä. Informaatioon kuulu yleisimmin näyttelijät, lokaatiot, kellonajat, kohtaukset, rekvisiitat ja henkilökunnan. Call sheet voidaan tuottaa monien johtohenkilöiden kanssa tai yksilönä. (Sweetow 2016, luku 7.) Luotu call sheet lyhytelokuvalla sisälsi jokaiselle päivälle omat kohtaustietonsa sisältäen kohtauksen nimen, päivämäärän, tuotantoryhmän, näyttelijät, ajan ja osoitteen. Ennen kuvausviikon alkamista dokumentti tulostettiin jokaiselle tuotantoryhmäläiselle, jotta sitä pystyttäisiin tarkastelemaan missä vain kuvausviikon aikana.

Tuottajan roolissa oivalsin esituotantovaiheessa jatkuvasti, miten yksityiskohtaisesti kaikkia tekijöitä tulisi miettiä kellonajasta säätiedotuksiin. Havainnointipäiväkirjassa lukee seuraavasti: "Tuotannoissa, aivan kuten meidän tuotannossamme, muuttuvia tekijöitä on valtava määrä. Muuttuvat tekijät monimutkistavat järjestelyitä hyvin paljon, joka johtaa ongelmanratkaisutilanteiden äärelle. Järjestellessä aikatauluja ja tehtäviä, sekä etsiessä näyttelijöitä ja rekvisiittaa, yhtä tekijää ei voi päättää

miettimättä toista tekijää. Kaikki ovat kytköksissä toisiinsa.” Kyseinen pohdinta kiteyttää hyvin esituotantovaiheen näkökulmastani.

7 Lyhytelokuvan kuvausviikko

7.1 Kuvauspäivien tehtävät

Lyhytelokuvan kuvausviikko otti paikkansa toukokuun 2022 alkupuoliskolla. Kuvausviikon pituus oli 8 päivää, johon sisältyi vapaapäivä ja siirtymispäivä kuvauskaupunkiin. Tietyt tuottajatyypit suosivat pysyä tuotantojen käytännöllisten osuuksien aikana etäällä. He jakavat tietoa ja apua etäältä tuotantoryhmälle heidän ollessa kentällä. Osa tuottajista puolestaan osallistuu käytännölliseen puoleen olemalla paikan päällä ja tekemällä tuotantoryhmän kanssa työtehtäviä. Kuvausviikon aikana oma tuottajan rooli nojasi vahvasti läsnä olevaan osapuoleen. Tässä luvussa käydään läpi kuvausviikon työtehtävien kirjoa, joka ulottui viestintään, organisointiin, rahoitukseen, ongelmanratkaisuun, aikataulutukseen ja palautteen keräämiseen.

Kuvausviikko alkoi siirtymispäivästä, jolloin keskityttiin kuvauspaikkojen tarkistukseen ja suunnitteluun. Näyttelijät vastaanotettiin ammattimaisesti ja heitä neuvottiin näyttelemisen suhteen. Heille jaettiin call sheet -kopioita ja muita informatiivisia dokumentteja, jotta he pystyivät pysymään ajan tasalla ja tietoisina kuvausviikosta. Mukaan kuului tuotantoryhmäläisten yhteystietoja ja kuvauspaikkojen osoitteita tarvittavan viestinnän varalta. Tuottajille kuuluu usein vastuu henkilöstöstä, jonka vuoksi heillä on suotuisaa olla hallussa informaatiota henkilökunnan terveystiedoista ja turvatoimista hätätilanteiden varalta. (Small 2000, luku 19). Kuvauspaikalla oli aina ensiapulaukku tapaturmien varalta. Lisäksi kuvauslokaation läheiselle asutukselle käytiin informoimassa ennakkoon kovasta äänestä ja mahdollisesta huutamisesta ennen kuvaamista, jotta väärinkäsityksiltä vältyttiin.

Sisäinen- ja ulkoinen viestintä luonnistui kuvausviikon läpi monessa muodossa. Viestintä kuvauslokaatioiden osapuolten ka ja ulkoinen viestintä luonnistui

kuvausviikon läpi monessa muodossa. Viestintä kuvauslokaatioiden osapuolten kanssa oli ollut onnistunutta, joka näkyi heidän varustautumisellensa kuvauksiin. Esimerkkutilanne oli kauppakohtauksen kuvaaminen, jossa sovitut rekvisiitat oltiin aseteltu valmiiksi ja kassa asetettu käyttövalmiiksi sovitulla tavalla. Näyttelijöille puolestaan viestittiin päivittäisistä aikatauluista ja yksityiskohdista. Call sheet-dokumentit auttoivat näyttelijöitä saamaan peruskuvan kuvauspäivien ohjelmistosta, mutta suullista viestintää tarvittiin ohella tilanteissa, joissa muutoksia tapahtui.

Viestintä kehittyi ja muuttui kuvausviikon aikana tilanteiden myötä. Ensimmäisinä kuvauspäivinä tuotantoryhmän jäsenillä oli jo tiedossa omat pohjimmaisat roolinsa, mutta työtehtävät vaihtelivat keskenään tilanteen mukaan ja dynamiikkoja haettiin. Kahden kuvauspäivän jälkeen sisäistä viestintää parannettiin aloittamalla *briiffien* eli ohjeistusten tekeminen kuvauspäivien alussa ja lopussa. Briiffi tai *brief* englanniksi käännetään opastukseksi tai perehdytykseksi, mutta sille on tullut suomen kieleen oma slang, briiffaaminen. (Sanakirja. 2023). Briiffit ovat ytimekkäitä infopaketteja, joilla valmistetaan johonkin asiaan. Kuvausviikon tapauksessa briiffit olivat lyhyitä tapaamisia, joissa jaettiin lyhyesti ja ytimekkäästi tulevan päivän aikataulut ja suunnitelma. Tuotantoryhmäläiset kehuivat briiffien aloittamisen parantaneen aikataulun selkeyttä. Briiffit olivat täten sisäistä viestintää kehittävä tekijä.

Sisäisen viestinnän ohella työtehtäväksi kehittyi klaffitaulusta huolehtiminen ja kuvauspaikkojen siistiminen. Kuvauspaikoille saavuttaessa siistittiin ja lavastettiin alueet kohtauksiin sopiviksi, sillä välin kun teknistä kalustoa pystytettiin ja näyttelijöitä neuvottiin. Kuvauksiin tulisi valmistautua säähän varautumisella, mikä näkyy keliin oikeanlaisella pukeutumisella ja olosuhteita helpottavilla menetelmillä. Menetelmiin kuuluu olosuhteista riippuen mahdollisuudet lämmittelylle ja nesteytykselle. (Hurbis-Cherrier & Rabiger 2013, luku 7). Kuvattaessa lyhytelokuvaa viileässä kevätsäässä metsässä näyttelijöiden hyvinvoinnista huolehtiminen näkyi varaamalla lämpimiä alueita, minne pystyttiin menemään lämmittelemään. Näyttelijöiden takkeja lisäksi pidettiin huostassa kulisseissa samasta syystä.

Klaffin velvollisuus kuului ensimmäisinä kuvauspäivinä ohjaajalle, mutta työtehtävää vaihdettiin käytännöllisistä syistä. Tämä mahdollisti ohjaajalle paremman keskittymisen omaan työtehtäviin, kuten näyttelijöiden ja kameramiehen ohjaamiseen.

Ohjaaja on kuvauksissa auktoriteettinen hahmo ja tuottaja on puolestaan ohjaajaa tukeva ja täydentävä osapuoli. Kahden roolin velvollisuudet usein kytkeytyvät toisiinsa, mikä tuo rooleihin yhdenmukaisuutta, mutta kahden roolin omaamista varoitetaan välttämään ylikuormittumisten vuoksi. (Irving & Rea 2013, johdanto.) Ohjaajan kanssa sovittiin ensimmäisinä kuvauspäivinä, miten työtehtävät jaettaisiin keskenämme kuvauksissa ja niiden ulkopuolella, mikä selkeytti työnkuvien eroa kuvausviikon aikana.

Henkilökohtaiseksi työtehtäväksi hyvin nopeasti luonnistui myös rekvisiitoista ja puvustuksista huolehtiminen. Ennen kuvauslokaatioihin lähtemistä varmistin kaiken tarvittavan olevan mukana ja puvustuksen olevan oikein. Puvustuksesta ja lavastuksesta yleensä huolehtivat tuotannoissa taiteelliset johtajat, pukusuunnittelijat ja stilistit. (Hurbis-Cherrier 2007, luku 6 -7).

Kuvausviikon viimeisenä iltana agendaksi otettiin palautteen ja tuntemuksien kyseleminen tuotantoryhmältä. Kuten tuotannon esivaiheessa palautteen antaminen ja hyvinvoinnin ylläpitäminen olivat tärkeitä huomioita, joista oli tärkeitä kommunikoida keskenään. Kaikki tuotantoryhmässä saivat vuorollaan puhua omista kokemuksista viikon ajan, jolloin he kertoivat hyviä ja huonoja tuntemuksia matkan varrelta. Henkilön sanottua palautteen muut pystyisivät kommentoimaan sanomaa. Palautteita refleктоitiin ja epäkohdat painettiin mieleen tulevaisuutta varten, jotta parannuksia voitaisiin tehdä tulevaisuuden tuotantoja varten.

Kuvauspäivien edetessä tuottajan roolin työnkuva oli selkeytyneet. Työtehtävät vakiintuivat viestintään, klaffiin ja rekvisiitasta huolehtimiseen. Asemien ja velvollisuuksien ero ohjaajan välillä muodostui selkeämmäksi, sekä tuotantoryhmän dynamiikka vakiintui.

7.2 Ongelmanratkaisu

Kuvausviikon aikana lukuisat kuvaussuunnitelmat toteutuivat, mutta kuvausviikon aikana myös kohdattiin satunnaisia ongelmanratkaisutilanteita, joissa tuottajuuden kyvyt pääsivät koetukselle. Hyvästä valmistautumisesta huolimatta tuotannoissa

usein kohdataan yllättäviä tilanteita syystä tai toisesta. Niihin pyritään aina varautumaan varaamalla ylimääräisiä tuotannon elementtejä, kuten teknisiä laitteita ja varanäyttelijöitä. Kuvausviikon aikana ongelmiin varautumisia kiitettiin ja nopea ongelmanratkaisu pääsi koetukselle.

Viestintä kuvausviikon aikana parantui huomattavasti opittuamme sen tärkeyden pienissäkin tilanteissa. Ennen briiffien aloittamista viestintä ohjaajan kanssa ei ollut yhtä tiivistä ja ilmassa oli olettamuksia, että toinen tiesi mitä itse tiesi. Asioita pidettiin ajoittain itsestään selvyytenä, kunnes ilmeni toisen tietämättömyys. Kyseinen johdatti viestinnän lisäämiseen. Viestintä ohjaajan välillä lisääntyi kuvauspäiviä ennen ja niiden jälkeen.

Tehokkaaseen viestintään ja ongelmanratkaisuun pakotti myös näyttelijän sairastuminen kuvauspäivän alussa. Lapsinäyttelijän äkillinen sairastuminen ohjasi pikaisen ulkoisen viestinnän äärelle kuvausviikon loppukireillä. Ratkaisuksi päätettiin lähettää Facebookiin kautta rekrytointi-ilmoitus, jossa selitettiin tilanne ja tarve. Uuden lapsinäyttelijän rekrytointi onnistui, joka pelasti kuvauspäivän, mutta kyseinen tapaus muistutti varanäyttelijöiden tärkeydestä. Varanäyttelijöihin olisi tämän vuoksi pitänyt keskittyä enemmän kuvausviikkoa valmistellessa.

Varanäyttelijöiden lisäksi varahenkilöstöä olisi suotuisaa olla aina saatavilla. Seuraava suora lainaus havainnointipäiväkirjasta 2022 helmikuulta vahvistaa oivalluksen tapahtuneen jo esituotantovaiheessa: "Äänittäjällä ilmeni korona, mutta hänen sairastumisensa ei onneksi vaikuta tämän hetken suunnitelmiin. Tästä rupesin miettimään, miten sairastuminen olisi voinut tuoda enemmän ongelmia, jos olisimme kuvausajankohdan lähellä. Siinä tapauksessa meillä olisi pitänyt olla varahenkilö äänittämiseen sairastumisen varalta. Pysin muistamaan tämän tulevaisuudessa kuvausajankohdan lähellä, sillä varahenkilöstä ja vararekvisiitta on erittäin tärkeää."

Suunnitellusta ruokarahoitusbudjetista huolimatta rahoitusta jouduttiin pyytämään lisää Kalevala-hankkeelta. Ruokakulut olivat odotettuja isommat kuvausviikon aikana, minkä vuoksi viestin viikon aikana hankkeen Kaleva- hankkeen projektipäällikön kanssa asiasta. Rahoituksen lisävaatiminen onnistui selitettyäni rahoituksen tarpeet. Jälkeenpäin reflektoiden tuotantoryhmälle ostetuissa ruoissa

olisi voinut säästää rahaa ostamalla halvempia ruokia ja arvioimalla edeltä päivittäisen kulutuksen määrän. Garon (2009) mukaan tuottajan velvollisuutena on valvoa budjettia ja hyväksyä menot, kun taas ohjaaja määrittelee menojen tarpeellisuuden (Garon 2009, luku 2). Kyseinen ilmiö piti paikkaansa lyhytelokuvan budjetoinnissa, sillä tuottajan tehtävänä oli päivittäin tarkkailla ruokarahaston budjettia, kun taas ohjaaja määritteli ruoan tarvittavuuden ja kaupassa käynnit. Samalla tuottaja pidättäytyi tietyissä budjetin rajoissa, vaikka ohjaaja olisi suosinut enemmän menoja. Säästämisen ja kuluttamisen voidaan täten sanoa pallottelevat tuottajan ja ohjaajan välillä.

Merkittävin epäkohta kuvausviikon sisällä oli viestinnästä ja sairasteluista huolimatta aikataulut. Aikataulutuksen epäkäytännöllisyys huomattiin moneen kohtaan läpi kuvausviikon ja siitä huomautettiin ääneen moneen kohtaan. Jo aikataulua suunnitellessa huomattiin kuvausviikon kiireellisyys ja vähäiset lepotauot. Kuvauspäivien pituus ei ollut suotuisaa tuotantoryhmälle, mutta lyhytelokuvan kuvausviikon aikataulu oli pakollinen, mikä pakotti luomaan suotuisaa napakampia aikatauluja. Aikataulua suunnitellessa huomioitiin kuvausten pituus dialogien ja tapahtumien mukaan. Lisäksi huomioitiin kuvauspaikkojen lokaatiot, jotta niiden kuvauksia pystyttiin ajoittamaan lähekkäin, joka välttäisi edestakaisin kulkemista.

Tässä vaiheessa suunnittelua olisi pitänyt myös huomioida rekvisiitan ja kaluston kasaaminen ennen kuvauksia aikatauluun. Parina päivänä kuvausten alkaminen viivästyi 1–2 tunnilla rekvisiitan ja kuvauskaluston kasaamisen vuoksi. Kuvauspaikkojen lavastamisessa oli mennyt odotettua pidempään, sekä henkilökohtaisten taukojen pitäminen jäi lyhyeen. Taukojen pitäminen on hyvin tärkeää hyvinvoinnin kannalta, minkä vuoksi taukoja tulisi pitää suotavin aikavälein näyttelijöille ja tuotantoryhmälle. Muchnik (2016) sanoo taukojen tarjoavan henkisiä, fyysisiä ja strategisia etuja tuotannossa. Hänen mukaansa tehokasta ravinnon saantia kuvauksissa edistää selkeä ruokailuaikataulu ja helposti tarjottavat ruoat ympäristön huomioon ottaen. Esimerkkinä tarjoiluvaihtoehtojen harkitseminen buffettien ja ravintolan väliltä. (Muchnik 2016 luku 8.)

Esituotantovaiheessa tuotantoryhmän hyvinvoinnin ylläpitäminen näkyi välipäivien pitämällä ja sovituilla hiljaisilla päivillä, jolloin sovittiin olla viestimättä tuotannosta

tai tekemästä töitä. Lomautuksien pitäminen oli helpompaa aikataulun ollessa laaja ja joustava. Henkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä oli helpompi myös seurata kuulumisien kysymisellä ja pitämällä rennompia kokouksia niitä tarvittaessa. Tuotantoviikon aikana puolestaan aikataulun kiireys ja työn intensiivisyys vaikeutti taukojen pitämistä ja hyvinvoinnin tarkkailua. Hyvinvoinnin ylläpitäminen näkyi henkilökohtaisina taukoina ja kuvauspäivien jälkeisinä palautehetkinä. Kiireisen aikataulun keskellä halusin kuulla jokaiselta tuotantoryhmän jäseneltä päivän ajatuksista.

Ensimmäisinä kuvauspäivinä taukojen puutteellisuus ja päivien kiireellisyys toi haasteensa, mutta tiukkaan aikatauluun sopeuduttiin hankkimalla helposti ja nopeasti syötäviä ruokia ja keskittämällä henkilökohtaiset tauot päivän alkuun ja loppuun. Kuvauspaikkojen rekvisiitat opittiin jättämään pystyyn seuraavaa kuvauspäivää varten, mikä säästi purkamiselta ja kasaamiselta. Tuotantoryhmän tiiviyys toi myös haasteita kiireisinä ajankohtina, mutta opetti laajentamaan tietämystä ja käytännön taitoja.

8 Lyhytelokuvan jälkituotanto

8.1 Lyhytelokuvan editointi

Lyhytelokuvan kuvausten päätyttyä tuotokkaasti tuotanto pääsi eteenpäin editoinnin merkeissä. Kuvausviikon jälkeen tuotantotiimille määrättiin lomaa tuotannosta, jotta kuukausia kestäneestä suunnittelusta ja kuvausviikosta voitiin toipua. Palautuminen koettiin tärkeäksi osaksi tuotantoa, sillä editointivaihe tulisi olemaan toiseksi pisin vaihe suunnitteluvaiheen jälkeen. Laajemmissa videotuotannoissa on yleensä editoijat erikseen hoitamassa lopputuotoksen editoinnin, ja toisissa tuotannoissa kuvaajat lisäksi editoivat kuvaamaansa materiaalia. Näyttelijöiden ja henkilökunnan siirtyessä uusiin tuotantoihin ohjaaja, tuottaja ja editoija jatkavat projektin parissa. (Muchnik 2016 luku 9.)

Ohjaajat ja tuottajat voivat täten olla ulkoisempia tarkkailijoita tai osallistua itse työhön. Tuottajia tavallisesti kutsutaan seuraamaan editointia, jotta heidän

näkemyksensä voidaan kuulla. Jotkut tuottajat suosivat seurata vain aika ajoittain etenemisestä, kun taas jotkut tuottajat osallistuvat pelkästään elokuvan yksityisnäytöksiin, kun se on katsottavissa alusta loppuun. (Muchnik 2016, luku 9.) Lyhytelokuvan tuotantotiimin ollessa tiivis, elokuvan editointi jaottui Muchnikin (2016) sanojen mukaisesti ohjaajalle, äänittäjälle sekä tuottajalle.

Tuotantotiimin loman jälkeen editointi aloitettiin. Ohjaaja editoi videota kohtauksittain ja äänittäjä tuotti taustamusiikkia ja synkronoi ääniä keskenään. Editoinnin toteutustapa ja vauhti annettiin aluksi täysin ohjaajan ja äänittäjän käsiin. Tuottajan tehtävänä tässä kohtaa oli kysellä väliajoittain etenemisistä raporttia ja hoitaa jälkijärjestelyitä rahoitukseen liittyen.

Kuvausviikon aikana koituneet ruokakulut todistettiin viemällä Kalevala-hankkeelle kuitit ostoksista. Palkattujen näyttelijöiden palkkaukset hoidettiin käymällä läpi heidän työaikansa kuvauksissa ja jakamalla tarvittavat laskutustiedot. Lisäksi kauempaa tulleiden näyttelijöiden matkakustannuksia hoidettiin maksamalla takaisin heidän junalippujen hintoja ja bensakuluja. Tässäkin tapauksessa toimittiin sidonnaisena viestijänä ulkoisten osapuolten välillä. Rahoitusten hoiduttua pystyttiin keskittymään editointipuoleen ja lyhytelokuvan ensi-illan järjestämiseen.

Aikataulu ensi-illan esityksestä siirtyi eteenpäin odotetusta ajankohdasta puolella vuodella. Esityskuukausi lyötiin lukkoon 2023 toukokuulle. Tuotantotiimi alkoi kokoontumaan tuottajan toimesta perinteisesti Microsoft Teamsin välityksellä, kun elokuvan editoinnista näytettiin luonnoksia. Oli ehdotonta jakaa mielipiteitä ja palautetta editoinnista, jotta editoijille pystyttiin antamaan eri perspektiiviä ja ymmärrystä työn jäljestä. Päätöksiä audiovisuaalisista puolista tehtiin aika ajoittain, joka helpotti ohjaajaa ja äänittäjää oikean suunnan löytämisessä.

Lyhytelokuva editoitiin loppuun tehokkaasti viimeisillä viikoilla ja muutamia puuttuvia pieniä otoksia kuvattiin täydentämään tiettyjä kohtia. Tuottajan työssä tässä kohtaa oli tärkeätä pitää editoivat osapuolet aikataulussa. Henkilökohtaisiin työtehtäviin sisältyi lisäksi lyhytelokuvan värimäärittely. Värimäärittely tehtiin yhdessä editoijan eli ohjaajan kanssa. Hän kertoi, millaisen värimaailman hän visioi kohtauksiin ja värejä

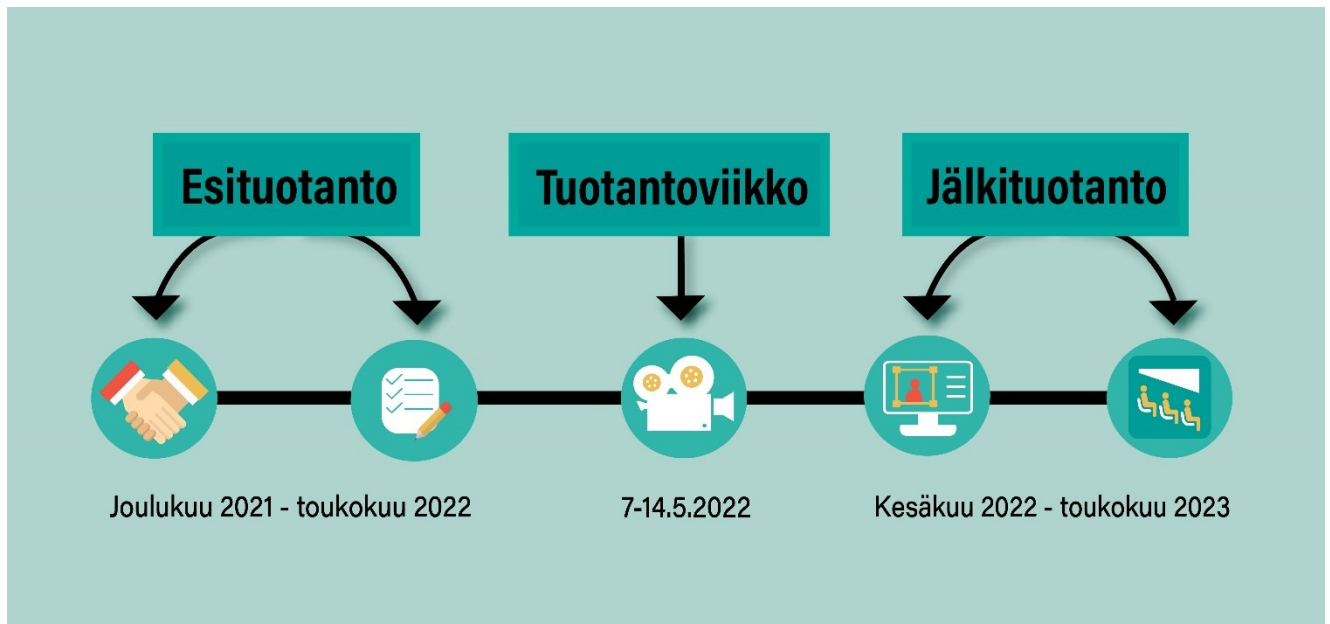
muokkailtiin sen mukaisesti. Viimeinen versio saatiin valmiiksi, josta seuraava askel oli lyhytelokuvan ensi-ilta.

8.2 Lyhytelokuvatuotannon päätyminen

Ensi-illan järjestelyt hoidettiin yhdessä Kalevala-hankkeen kanssa. Aikataulu ja tilan vuokraus päätettiin yhdessä ja hanke hoiti edustajiansa vieraiden kutsumisen tilaisuuteen. Tuotantotiimin kanssa sovittiin ensi-illan julkaisupaikaksi Karelia-ammattikorkeakoulun tilat, jotta lopputuotos voitiin esittää saman opintoalan opiskelijoille, opettajille, sekä hankkeen väelle. Viestintäkanavan päättäminen sanomalle eli ensi-iltakutsulle tapahtui luontevasti Outlookissa kanavan ollessa koulun sisäinen viestintäkanava ja otollinen tilanteen ulkoiseen viestintään. Tilajärjestelyiden ja aikataulun selvittyä lähetettiin sähköpostikutsut ensi-iltaan.

Ensi-illassa työtehtävänä oli olla paikalla ajoissa ottamassa vastaan yleisöä ja hoitamassa tekninen puoli kuntoon. Ohjaajan kanssa pidettiin esipuhe ennen lyhytelokuvan katsomista, jossa kerrottiin projektin prosessista alusta loppuun. Lyhytelokuvan katsomishetken jälkeen kuultiin palaute hankkeen väeltä ja yleisöltä. Palautteet painettiin muistiin viimeisiä korjauksia varten, jotta elokuvasta voitiin tehdä hankkeelle mieluisa ennen tuotoksen luovuttamista.

Lyhytelokuvaprojekti saapui täten päätökseen. Kuva 2 havainnoi lyhytelokuvatuotannon aikajanaa. Kuva visualisoi tuotannon eri vaiheita, kertomalla kauan ne kestivät ja havainnoimalla niiden keskeisiä työtehtäviä ja tapahtumia symboleilla. Symbolit kuvastavat järjestyksessä eri vaiheita. Esituotantoon kuuluu projektin alkaminen toimeksiantajan tavattua, sekä lyhytelokuvan suunnitteleminen ja organisoiminen tuotantoryhmän kanssa. Tuotantoviikko sisältää kuvausviikon, jolloin lyhytelokuva kuvattiin. Viimeiseksi jälkituotanto sisältää lyhytelokuvan editoimisen ja näyttämisen ensi-illassa.

Kuvio 2. Lyhytelokuvatuotannon aikajana.

Monien lähteiden mielestä tuottajan työ painottuu projektien alkupuoliskolle, mikä vahvistui myös tässä projektissa. Tuottajana toimiminen kohdistui enemmän projektin alkupuoliskolle suunnittelua ja organisointia tehdessä, sekä kokouksia pitäessä. Tuottajan kiireellisyyden voidaan sanoa hiipuneen tuotannon edetessä. Projektin keski- ja lopputuotannossa sai puolestaan astua taaksepäin vastuussa ja seurata valvovana osapuolena työn tuloksia. Kiireellisyys hiipui työtehtävien muuttuessa, mutta tuotannon ohjaaminen ja viestintä erilaisten osapuolten kanssa pysyi yllä esituotannosta lopputuotantoon asti, mikä on tärkeintä tuottajalle. Björkqvist ym. (2012) tukee väitettä sanomalla, että projektin tuotantoprosessissa on tärkeitä kokonaisuuden hallinta ja ymmärrys yhteistyöstä erilaisten asiantuntijoiden kanssa (Björkqvist ym. 2012, 10).

9 Pohdinta

Lyhytelokuvan tuotanto ja tuottajana toimiminen kokonaisuudessaan keskittyivät vahvasti projektityöskentelyn äärelle. Tuottajan työtehtäviin kuului odotettua enemmän työtehtäviä ja vastuita, mutta lukuisat ongelmanratkaisutilanteet ja saavutukset opettivat elokuvatuotannosta tuottajan perspektiivistä. Tuottajan näkökulmasta tuli nähtyä tuotanto kokonaisuudessaan yksityiskohtia myöten. Tärkeä ajatustapa oli ymmärtää tuotannon kulkua seuraten sen edistymistä ja puskien sitä

eteenpäin sekä samalla huomioida yksityiskohdat rekvisiitoista säätiedotuksiin. Tuottajan roolissa pään sisällä kulki päivittäin lukuisia velvollisuuksia, jonka vuoksi oli opeteltava asettamaan omat tauoat ja rajat hyvinvoinnin vuoksi. Taukojen asettamisen ohella tuli opetella jaottelemaan lukuisia tehtäviä osiin halliten omia aikatauluja ja prioriteetteja. Itsensä oli pidettävä aina ajan tasalla tuotannon etenemisestä, jonka vuoksi omat muistiinpanot ja havainnointipäiväkirja olivat tärkeitä.

Opinnäytetyön yleisenä tavoitteena oli edistää lyhytelokuvan etenemistä auttamalla tuotantoryhmää tuottajan roolissa toimimisella, sekä analysoida sen aikana tapahtuvaa viestintää ja projektityöskentelyä. Henkilökohtaiset tavoitteet toteutuivat monilta osin, sillä tuotannon aikana pääsin edistämään tuotantoa onnistuneeseen suuntaan monella tavalla. Työtehtävät alkoivat muotoutua ja vaihtua tuotannon aikana, mikä opetti sopeutumaan tilanteisiin. Soveltuvana osapuolena toimin viestijänä, editoijana, näyttelijänä, avustajana sekä rahoista ja rekvisiitasta huolehtivana yksilönä.

Työtehtävät painottuivat tuottajien normaalien työnkuvien tapaisesti viestinnän ja organisoinnin puolelle, joka oli odotettua monipuolisempi kokemus. Viestimistä tapahtui yllättävän aktiivisesti monen osapuolen kanssa, jonka ansiosta oppi viestimään samanaikaisesti monen tahon kanssa lukuisista asioista. Sidonnaisuusviestintä oli täten iso osa työnkuvaa ja tuotantoa edistävää toimintaa. Viestiessä ulkoisesti ja sisäisesti, oppi lisäksi tunnistamaan soveliaat viestintäkanavat ja ajankohdat sanomille. Tunnistan henkilökohtaisen viestinnän parantuneen tuotannon aikana, sillä tuotannon alussa viestiminen ja sanomien muotoileminen toi hankaluutta ja epäröintiä, kuten puheluiden soittaminen tuntemattomille. Kokemusten avulla viestintä helpottui ja tapa viestiä tuottajan roolissa selkeni.

Tuottajan tulee olla tietoinen lähes kaikesta tapahtuvasta ja viestiä yhtä aktiivisesti. Ohjaajan ja tuottajan välinen viestiminen osoittautui tärkeimmäksi yhteisymmärrysten ja tuotantoryhmän toiminnan kannalta, kun taas puuttuva viestintä näkyi epävarmassa toiminnassa. Esimerkkinä tästä on tilanne tuotantoviikon aikana, jolloin ensimmäisinä kuvauspäivinä viestinnän puute näkyi epävarmuudessa ja

tietämättömyytenä tuotantoryhmän sisällä. Tilanteissa, joissa viestintä ei kohdannut tarvittua tasoa, tuli ratkaista tilanne parantamalla viestintää. Tuotantoviikon aikana vastaus oli briefien eli ohjeistusten aloittaminen. Täten tuottajan roolissa oppi ratkaisemaan viestinnän ongelmia selvittäen ongelman lähteen ja ratkaisten sen.

Viestintäkanavien käyttö puolestaan toteutui odotetulla tavalla käyttökokemusten osalta, jonka tuloksesta olen tyytyväinen. Kanavien osalta tuli huomattua ja opittua, mitä kanavia kukin sanoma ja osapuoli edellytti eniten. Tietyt sanomat sopivat paremmin nopeisiin ja arkipäiväisiin kanaviin, kuten tuotantoryhmän omat viestittelyt WhatsAppissa. Tietyt kanavat taas sopivat paremmin formaalisiin viestintäkanaviin kuten hankkeelle viestiminen Microsoft Outlookissa. Suunniteltujen kanavien lisäksi, tuli opittua sosiaalisen median tärkeys saavutettavuuden ja näkyvyyden kannalta. Formaalisten ulkoisten kanavien sijaan arkiset viestintäkanavat saattavat toimia tehokkaammin kohdeyleisöstä ja sanomasta riippuen.

Tuotantoviikko opetti hyvin paljon tuottajana toimimisesta kentällä. Viikko oli suunnittelusta huolimatta täynnä ongelmanratkaisutilanteita ja sopeutumisia. Työnkuva tuotantoviikon aikana alkoi hahmottumaan päivien myötä. Tuottajan perspektiivistä tuotantoviikko oli kiireinen ja opetti asentoitumaan enemmän taustalle, antaen tuotantoryhmän ja ohjaajan ottaa ohjat. Kyseinen on kuten jo mainittua myös Björkqvistin ym. (2012) mukaan normaalia, tuottajan ollessa heidän mukaansa taustalla hiljaa työskentelevä osapuoli, joka pompahtaa esiin ongelmatilanteiden ilmentyessä (Björkqvist ym. 2021, 50). Tuotantoviikon aikana näki suunnitteluvaiheen tuotoksia, kuten aikataulutuksen toimimisen, josta heti huomasi asioiden toimivuuden ja mahdolliset puutteet. Reflektoin tuotantoviikosta jälkeinpäin tulevaisuutta varten mikä toimi ja mikä ei.

Isoimpana muutoksena lyhytelokuvan tuotannossa tuottajan perspektiivistä lähtisin korjaamaan aikataulutusta ja suurentamaan tuotantotyhmän kokoa. Tuotantoviikon aikataulua olisi pitänyt laajentaa, jotta taukoja olisi ollut enemmän. Kun taas olisin tiivistänyt tuotannon yleistä aikataulua, jotta jälkituotanto olisi ollut tehokkaampi. Toimivat piirteet päinvastoin olivat viestintä ja taiteellinen puoli. Viestintä oli sujuvaa ja kehittyvää sisäisesti ja ulkoisesti. Lyhytelokuva tuotoksena vastaa haettua lopputuotosta visuaalisesti, auditiivisesti ja sanomallisesti. Lyhytelokuvat tuotanto oli

opettavainen kokemus media-alan projektityöskentelystä ja tuottajana toimimisesta. Matkan varrella opin niin viestintään, organisointiin, kuvaamiseen ja jälkituotantoon liittyvistä asioista. Reflektoin jälkeenpäin, mitä voisin tehdä tulevaisuudessa paremmin tuottajan tai muun organisoivan osapuolen asemassa.

Lähteet

- Ahonen, R., Lohtaja-Ahonen, S. 2014. Palaute kuuluu kaikille. Espoo: Human Interest cop.
- Antikainen, E. 2012. Flown kokeminen työelämän tiimeissä. Jyväskylän yliopisto. Pro-gradu tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201210082631> .1.3.2022.
- Buron, R McDonald-Mall, D. 2007. Giving Feedback to Subordinates, Center for Creative Leadership. ProQuest Ebook Central. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/pkamk-ebooks/detail.action?docID=3007606>. 25.10.2023.
- Björkqvist, L. Halonen, K., Hero, L-M, Iso-Aho, J., Teye, O. & Uotila, P.2012. Tuottaja2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu.
- Chaturvedi, P. D. 2013. Business Communication, 3rd Edition. Pearson india. O'Reilly. 31.10.2023.
- Compasi, R. Gomez, J. 2015. Introduction to Video Production. Focal Press. O'Reilly. 26.9.2023.
- Garon, J. M., 2009. Independent Filmmaker's Law and Business Guide: Financing, Shooting, and Distributing Independent and Digital Films. Chicago Preview Press. Ebook Central. 17.11.2023.
- Haines, S. 2022. What Does a Producer Do? A Breakdown of the Responsibilities. Wedio. <https://academy.wedio.com/what-does-a-producer-do/#10-different-types-of-producers-in-film>. 8.9.2023.
- Harviainen, L. & Marila, E. & Mikkola, L. & Pörhölä, M. & Valkonen, T. & Valo, M. & Ylinen, A. 2005. Viestintä. Jyväskylän yliopisto. <https://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/ryhmaviestiviestintaa.html>. 27.2.2022.
- Hautaoja, A. Sisäinen viestintä esimiehen työkaluna. Tampereen ammattikorkeakoulu. Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014120518683> 1.3.2022.
- Honthaner, Eve Light. The Complete Film Production Handbook, Taylor & Francis Group, 2010. ProQuest Ebook Central. <http://ebookcentral.proquest.com/lib/pkamk-ebooks/detail.action?docID=535150>. 27.9.2023.
- Hurbis, C. 2007. Voice and Vision: A Creative Approach to Narrative Film and DV Production. Focal Press. O'Reilly. 8.11.2023.
- Hurbis, C & Rabiger, M. 2013. Directing, 5th Edition. Routledge. O'Reilly. 15.11.2023.
- Indeed. 2021. Steps and Components of the Communication Process. <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/communication-process> . 8.3.2022.
- Karvonen, H. 2014. Tuottaja luovassa roolissa: Luovan tuottamisen haasteet ja mahdollisuudet. Oulun ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201405045679> 7.12.2021.
- Kenneth, I.D. & Rea, P. 2013. Producing and Direction the Short Film and Video, 4th Edition. Focal Press. O'Reilly. 13.11.2023.
- Kortesuo, K. 2014. Sano se someksi 2: Organisaation käsikirja sosiaaliseen mediaan. Helsinki: Kauppamari.

- Kortesuo, K. 2018. Sano se someksi: (1+2=3) Sosiaalisen median suuri laskuoppi. Helsinki: Kaupparamari.
- Löow, M. 2002. Onnistunut projekti. Projektijohtamisen ja -suunnittelun käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Microsoft Outlook. 2023. Best practices for Outlook.
<https://support.microsoft.com/en-gb/office/best-practices-for-outlook-f90e5f69-8832-4d89-95b3-bfdf76c82ef8>. 9.10.2023.
- Microsoft Teams. 2023. Videoneuvottelu, kokoukset, puhelut.
<https://www.microsoft.com/fi-fi/microsoft-teams/group-chat-software>. 9.10.2023.
- Muchnik, F.A., 2016. The Strategic Producer. Routledge. O'Reilly. 20.11.2023.
- Murch, G. 2016. Fixing Feedback. Wiley. O'Reilly. 25.20.2023.
- Myllymäki, T. 2017. Videotuotanto- Mitä tekee videotuottaja? Kuuluu.
<https://www.kuulu.fi/blogi/videotuotanto-mita-tekee-videotuottaja/> 19.2.2022.
- Nashville Film Institute. 2022. Film Producer - Everything you need to know.
<https://www.nfi.edu/film-producer/> .8.9.2023.
- Parkkola, P. 2005. Kulttuurituottajan tiedotusopas. Helsinki: Humak.
- Podium. 2022. Communication Channels in Business: 7 Examples for a Connected Team. Podium.
- Puntila, P. 2008. Erilainen matka. Tuottaja evolutiivisessa tuotantoprosessissa. Aalto-yliopisto. Uuden median maisteriohjelma. Maisterin opinnäytetyö. 22.2.2022.
https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/12553/optika_id_1046_puntila_p%c3%a4ivi_2008.pdf?sequence=1&isAllowed=y . 22.2.2022.
- Rui, T. 2023. Projektipäällikkö. Karelia-ammattikorkeakoulu. Nauhoitettu haastattelu 25.4.2023.
- Saali, T. 2017. Sisäisen viestinnän strategia. Hämeen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017052510242> .1.3.2022.
- Saikko, M., Tahvainen, J. 2011. Luottamuksen ja tiedonkulun merkitys projektissa, case: Suomen Keittiömestareiden Talvipäivät Imatralla 2011. Saimaan ammattikorkeakoulu. Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201105259651>. 20.2.2022.
- Sanakirja. 2023. Briiffata. <https://www.sanakirja.org/search.php?id=7829398&l2=3>. 20.11.2023.
- Sariola, V. 2012. Sisäisen viestinnän häiriöt ja niiden vaikutukset työyhteisöön – Case Tivoli Sariola. Aalto-yliopisto. Organisaatiot ja johtaminen. Maisterin tutkinnon tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-201206071752> 1.3.2022.
- Small, R. 2002. Production Safety for Films, Television and Video. Routledge. O'Reilly. 8.11.2023.
- StudioBinder. 2019. The Ultimate Pre Production Checklist for Film & Video.
<https://www.studiobinder.com/blog/ultimate-pre-production-checklist/> .13.3.2022.
- Sweetow, S. 2016. Corporate Video Production, 2nd Edition. Routledge. O'Reilly. 26.8.2023.
- Thier, E. How To Give Constructive Feedback. The Independent Film School.

<https://theindependentfilmschool.com/how-to-give-constructive-criticism/>
.6.11.2023.

Varis, K. 2023. Vaikuttavaa TKI-toimintaa. B, Oppimateriaaleja ja kokoomateoksia:88. 27.9.2023.

Whatsapp. 2023. Tietoja meistä. <https://www.whatsapp.com/about>. 9.10.2023.

Åberg, L. 1997. Viestinnän strategiat. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Åberg, L. 2006. Johtamisviestintää! esimiehen ja asiantuntijan viestintäkirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.